

Viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENIJA GRADEC GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA N. SOL. O.

Leto XIII — STEVILKA 10—11

NOVEMBER 1980

POŠTINA PLAČANA

STRNIMO VRSTE, POGLABLJAJMO NAŠE SAMOUPRAVNE SOCIALISTIČNE ODNOSE, KER TO JE SVOBODA, TO JE MIR, TO JE LEPSA BODOČNOST

Proslava ob odkritju spomenika delavcu sekaču in 30-letnici samoupravljanja

2.000.000 kubičnih metrov lesa. Če bi to količino izdelali v drva bi bila skladovnica visoka 1 m, široka 1 m in dolga 3.000.000 metrov, kar predstavlja dolžino od Črne na Koroškem do Male Azije.

2.000.000 kubičnih metrov lesa so dali gozdovi med Olševo in Uršljo goro, med Smrekovcem in Peco, med Ra-

duho in Javorjem v 35 letih, od osvoboditve izpod fašizma pa do danes.

2.000.000 kubičnih metrov lesa je posekal, izdelal, spravil, naložil in odpremil gozdni delavec-sekač ob pomoči strokovne službe, delavcev gojiteljev gozdov, furmanov, traktoristov in šoferjev. Lesna surovina, ki je v času od leta

1945 v našem razvoju socialistične samoupravne družbe igrala veliko vlogo in mnogokrat reševala obupne položaje našega človeka in tudi družbene ureditve.

Ob kapitulaciji fašistične zveri leta 1945 je bil les najosnovnejši in najbolj vsestranski gradbeni material iz katerega smo obnavljali porušene domove, mostove, železnice, tovarne in podobno. V času obnove, industrializacije in elektrifikacije naše dežele je bil les pomemben izvozni artikel, za katerega smo dobili potrebne stroje in tudi potrebno tehnologijo. Pritiski na gozd in neposredno na gozdnega delavca so bili veliki in mnogokrat neizvedljivi. Vendar gozd in gozdni delavec je vzdržal, izpolnil svojo dolžnost in tako prispeval maksimalno k izgradnji socialistične samoupravne družbe.

Z odkritjem skulpture gozdnemu delavcu-sekaču in proslavitvijo 30 letnice delavskega samoupravljanja pri TOZD gozdarstvo Črna na Koroškem, smo se skromno oddolžili našim gozdovom in delavcem za velika dana bogastva in izvršeno veliko delo. To obeležje nas naj spominja na preleti znoj in zadolžuje, da so gozdovi naše bogastvo, naše življenje, kateremu smo dolžni vso pozornost in nego.

BREZ LESA LAHKO ŽIVIMO, NE MOREMO PA BREZ GOZDA

Takoj po osvoboditvi leta 1945 je bila v Črni obnovljena gozdna uprava, v sklop katere so prišli državni gozdovi izpred vojne in vsi gozdovi, ki so bili z odlokom AVNOJ odvzeti veleposestnikom in domačim ter tujim izdajalcem. Pozneje, leta 1961 je bila izvršena agrarna reforma in se je površina državnih gozdov povečala še za ca. 2000 ha, leta 1965 so bili priključeni še gozdovi Rudnika Mežica, zadnja leta pa je kolektiv TOZD gozdarstva Črna odkupil od privatnih posestnikov še ca. 200 ha gozdov. Tako imamo danes v upravljanju 11.170,00 ha gospodarskih in varovalnih gozdov v družbeni lastnini in proizvodnjo 41.000 m³ lesa iglavcev in listavcev. Gozdove imamo razporejene v treh gospodarskih enotah in izkazujejo zalogo v višini 2.581.000 m³ lesa, kar predstavlja po enem ha 231 m³ lesa. Z gotovostjo lahko trdimo, da imamo dobre, kvalitetne gozdove, ki so glede na sodobni način gospodarjenja sposobni trajno dajati omenjene odnose in se gotovo še izboljševati in pridobivati na količini in kvaliteti lesne mase.

To je naša baza in osnova, ki daje socialno varnost in delo vsem, ki združujejo delo v TOZD gozdarstvo Črna na Koroškem.

Trenutno imamo zaposlenih 153 delavcev od tega 12 žensk. Da ima gozdarstvo in vse kar je povezano z gozdom v Črni, na Koroškem tradicijo in globoke korenine, pričča dejstvo, da do danes TOZD gozdarstvo še nima problema z delovno silo. Od vseh zaposlenih so samo 4 delavci, ki niso domačini, oziroma nimajo stalnega prebivališča v občini Ravne na Koroškem. Fluktuacija delovne sile je minimalna oziroma je skoraj ni. Ljubezen in navezanost do gozda in gozdnega dela je tolikšna, da imamo družine, ki jim poklic gozdnega delavca sega več rodov nazaj. Tako je na primer OBRETAN Peter p. d. Pečnik iz Bistre delal v gozdu, sedaj je upokojen, njegovih 5 sinov pa dela aktivno v gozdarstvu. Enak primer je pri SREBRE Maksu p. d. Lukaču. Tudi njegovi 4 sinovi delajo kot gozdni delavci pri TOZD gozdarstvo Črna. Še bi lahko naštevali tako primere pri Kosu iz Bistre, Žažaju v Koprivni, Obretanu v Ludranskem vrhu in Javorju, Pečovniku in tako dalje.

Da naša skrb ni posvečena samo delu in pridobivanju lesnih mas, temveč enakopravno delovnemu človeku v temeljni organizaciji pričča dejstvo, da imamo dobro razvite samoupravne odnose, da aktivno delajo organizacije ZK in OZSS, v okviru katere deluje tudi športna in kulturna sek-

cija. Naši delavci so na športnem področju dosegli vidne uspehe v republiškem, občinskem in med-obratnem pomenu. Na kulturnem področju deluje samostojni pevski zbor in dramska sekcija. Vsem delavcem je tudi omogočeno letovanje po ugodnih cenah v lastnih počitniških domovih. Ne moremo pa se trenutno še pohvaliti z organizirano družbeno prehrano. Ta pereči in nadvse važni element skrbi za delovnega človeka bomo poskušali rešiti v letu 1981 z ustanovitvijo lastnega obrata družbene prehrane. Zaradi specifičnosti gozdnega dela in odvisnosti od vremena na delovnem mestu zahteva družbena prehrana in organiziran topel obrok na delovnem mestu posebno pozornost in drugačno organizacijo in dostavo, kot je to običajno za ostale industrijske delovne organizacije. Zavedamo se, da nas bo to stalo nekaj več denarja, vendar tega denarja nam ne sme biti žal, saj ga bomo uporabili in vložili za delavca, ki dela v izredno težkih terenskih in vremenskih neprilikah.

Ponosno ugotavljamo, da perečega stanovanjskega problema pri TOZD gozdarstvo Črna ne poznamo.

Trenutno razpolagamo s sledečim stanovanjskim fondom: 111 stanovanj v družbeni lastnini, od tega 103 stanovanja, vložena v stanovanjski fond Samoupravne stanovanjske skupnosti Ravne in 8 stanovanj v upravljanju TOZD gozdarstvo Črna. Poleg navedenih stanovanj smo kreditirali še 37 delavcev, ki so gradili lastne stanovanjske hiše ali pa odkupili stanovanjske hiše pri TOZD gozdarstvo Črna na Koroškem.

Od leta 1946, ko smo pričeli graditi prvo kamionsko cesto pa do danes, smo zgradili za potrebe gozdarstva in za prebivalstvo že preko 350 km cest, ki nam služijo v proizvod-

Ko se je leto bližalo in ga je žena vprašala »Kam pojdeva na počitnice?« — se je ozrl in začudil: »Kam? Na Dobrije vendar!«

Po srcu je bil kmet. S profesorsko glavo je gledal nedelno lepoto kmečkih starin.

Zdaj je bila gnojavoža: južina s petimi rihtami, z nudeljni ali štrukeljni, s pobi, ki juckajo in dečlami, ki pušeljce dajejo.

Zdaj je bila to steljaraja: zjutraj se začne z repno župo, z mastnimi žganki in jegličmi, na mlieci kuhanimi, zvečer pa je babja žehta in mežerle in krapci.

Potem je bila narodna noša v naši dolini. Kako so se moški pri nas nosili: lase so nosili dolge, le za veliko noč so se dali ostriči, pa tudi le toliko, kakor se dajo zdaj ženske na »pubi«. Hlače so nosili kratke do kolena, irhaste ali iz domačega sukna (lodna). Hlače so spodaj zavezovali s črnim trakom, lesa je bila široka in na tri knofe, na desni hlačnici je bil zgoraj ozek devček za nož in vilice, teh včasih v gostilnah niso dajali, nogavice so bile bele volnene (pa tudi zelene); čevlji nizki na jermene spređaj (pozimi seveda visoki), srajca hodna z velikim ovratnikom; klobuk iz ovčje volne, črn, z nizko, široko oglavnico in široko streho. Lajbič je bil črn, bogati so nosili židanega s srebrnimi gumbi; okoli vratu je bila zvezana židana rožnata ruta, jopič je bil iz sivkastega lodna, plašč je bil podoben haveloku, svati tudi poleti niso smeli biti brez njega; pozimi so nosili kožuhe iz ovčje kože; cokle so bile pa čisto lesene.

Ženske so nosile janke iz domačega platna, modro pobarvane in z belimi rožami. Niederc je bil iz istega blaga. Beli rokavi so segali do laktov, okoli vratu in na laktih so bili nabrani. Jopa je bila zgoraj košata, zadaj nabrana in kratka; čevlji so bili nizki, predpasniki iz hodnega prta, čisto ozki in različno pobarvani; na kovanem pasu so nosile na verižici nož; na glavo so devale koroške avbe in bele adrece. Z industrijo je prišla v našo dolino nova moda, tako da je naša narodna noša že čisto pozabljena. Gizdave ženske so bile seveda prve.

France Kotnik

Po končani proslavi je za prijetno razvedrilo delavcev TOZD Gozdarstvo Črna poskrbel Vinko Šimek — Jaka Šraufciger

njem procesu in za dostop do hribovskih kmetij in zaselkov. Za lažje obvladovanje terena in dostopa do delovišč imamo na razpolago 10 kombijev, 2 kombinirana cestarska avtomobila in 8 službenih osebnih avtomobilov. Vsak delavec ima svojo motorno žago in ves potreben pribor za opravljanje dela v gozdu po najnovejših tehničnih dognanjih.

Ko se danes bežno oziramo nazaj, na prehojeno pot in delo v minulih 35 letih, ugotavljamo, da letos poteka 30 let od prvih zametkov delavskega samoupravljanja. Delavsko samoupravljanje je dalo tudi delu gozdnih delavcev nove kvalitete. V sistemu delavskega samoupravljanja se oblikuje socialistična miselnost gozdnega proizvajalca in to ne po direktivi od zgoraj-navzdol, ampak so njegovi napredni pogledi plod lastnih spoznanj in ugotovitev na temelju lastnega dela in izkušenj pri delu.

V letu 1950, ko je tov. TITO izrekel zgodovinske besede: »Tovarne delavcem«, smo imeli v gozdarstvu eno mnogih oblik organiziranosti in sicer dve ločeni delovni organizaciji. Ena je skrbela za biološko gozdno proizvodnjo: to je za obnovo, nego, vzgojo, varstvo gozdov, vršila odkazila in slično in se je nazivala Gozdna uprava v sklopu GG Slovenj Gradec; druga pa je vršila proizvodnjo gozdnih sortimentov, to je sečnja, spravilo, transport in slično in smo jo nazivali gozdna manipulacija, ki je bila v sklopu LIP Slovenj Gradec.

28. oktobra leta 1950 je bil v gozdarstvu izvoljen prvi delavski svet. Črno je zastopal v takrat izvoljenem delavskem svetu delavec GOLTNIK Miha starejši.

Začetna dela prvega delavskega sveta in njegovega organa »Upravnega odbora«, so bila okorna in toga. Gozdarstvo še ni bilo samostojno, nad sabo je imelo glavno direkcijo gozdnih gospodarstev v Ljubljani in ministrstvo za gozdarstvo, ki so odločali o delitvi dohodka, distribuciji proizvodov, določali cene, delili plače in postavljali tarifne in premijske pravilnike. Glavna naloga takratnih delavskih svetov je bila skrb za izvršitev planov, skrb za pravilno odkazilo, sečni red, vplačila in pobiranje gozdne takse, delovna disciplina in še kaj.

V 30 letih samoupravljanja smo doživeli več reorganizacij — od že naštetih dveh preko Okrajnih uprav za gozdarstvo, Koroškega gozdarskega podjetja združenega s kmetijstvom, do sedanje DO LESNA Slovenj Gradec, ki združuje v svojih TOZD-ih gozdarstvo obeh sektorjev v Koroški regiji, žagarsko predelavo in finalno predelavo od stavbnega pohištva, oblog, oblazinjenega pohištva, ivernih plošč, proizvodnje tramičev in podobno. Močno se je spremenila tudi vloga delavskih svetov in delavskega samoupravljanja. Poglavitna značilnost je prav v tem, da si neposredni proizvajalci sami ukazujejo, upravljajo in gospodarijo. Da se zavedajo svojih dolžnosti in tudi pravic, da sprejemajo plane, razporejajo vse vrste dohodka in sklade. Z eno besedo: brez sodelovanja in odločanja neposrednih proizvajalcev se ne sme nič bistvenega ukreniti niti zgoditi: Delavski svet TOZD gozdarstvo Črna na Kor. šteje sedaj 13 članov. Poleg teh pa ima delavski svet še 14 raznih komisij in odborov ter 10 delegacij raznih Samoupravnih interesnih skupnosti. Tako je v samoupravo vključeno 112 delavcev. Preko zborov kolektiva, internega časopisa »VIHARNIK« pa je sleherni delavec seznanjen z vsem dogajanjem v DO in TOZD-u.

Na samoupravni podlagi in dogovarjanju je na predlog delavskega sveta zbor kolektiva sprejel sklep o proslavi in postavitvi obeležja gozdnemu delavcu sekaču. To smo napravili že poleg naštetega, zato da tudi gozdarstvo in gozdni delavci prispevamo svoj delež h kulturnemu izobraževanju in lepšemu izgledu našega kraja.

Skulptura, na katero smo zelo ponosni je iz hrastovega debela iz naših gozdov, izdelal pa jo je znani umetnik tov. DOLENC Janko iz Vuzenice, rodom pa iz južnih pobočij Smrekovca iz Gornje Savinjske doline.

OOZSS TOZD gozdarstvo Črna na Koroškem pa prevzema skrb za vzdrževanje skulpture in urejevanje okolice kot simbola našega dela in obstoja.

Milan Čurin

SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI

V prejšnji številki VIHARNIKA smo pisali, kako nam je le nekaj temeljnih organizacij dostavilo poročila o izidu referendumu za sprejem Smernic za pripravo plana delovne organizacije LESNA Slovenj Gradec za obdobje 1981—1985 in Smernice za pripravo plana TOZD za obdobje 1981—1985. Kaže, da je naš članek pripomogel, da so kolikor toliko hitro poslali poročila tudi naslednji TOZD:

— Transport in servisi Pameče, ki je poleg Smernic na referendumu sprejel še statut o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združevanju

dela delavcev v TOZD Transport in servisi Pameče,

- Tovarna pohištva Prevalje,
- Gozdarstvo Slovenj Gradec,
- Tovarna stavbnega pohištva Radlje,
- TOK — Gozdarstvo Dravograd,
- Gozdarstvo Radlje,
- Tovarna oken Podvelka,
- Žaga Mušenik,
- Centralno lesno skladišče Otiški vrh,
- Gozdarstvo Črna na Koroškem.

Omeniti pa vsekakor velja TOK — Gozdarstvo Slovenj Gradec, Gostinstvo in

turizem, Novo opremo, TOK Gozdarstvo Ravne, Blagovni promet in interno banko, ki nam niso dostavili še ničesar, kar bi se nanašalo na obravnavo oz. sprejem Smernic.

V mesecu septembru so bili temeljnimi organizacijam posredovani v obravnavo še naslednji SSA:

1. Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih delavcev in kooperantov temeljnih organizacij in delavcev delovne skupnosti za opravljanje del skupnega pomena v sestavi delovne organizacije LESNA Slovenj

Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, r. o.,

2. Samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje ČD in delitev sredstev za OD in skupno porabo,

3. Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka,

4. Samoupravni sporazum o razvijanju mladinskega prostovoljnega dela v občini Slovenj Gradec (samo TOZD v občini Slovenj Gradec),

5. Samoupravni sporazum o skladnem razvoju in delitvi dela med cestnim in

železniškim prometom v blagovnem prevozu.

Pri delovni skupnosti za opravljanje del skupnega pomena je v obravnavi tudi predlog sprememb in dopolnitev Samoupravnega sporazuma o dodeljevanju stanovanj in posojil za nakup stanovanj in stanovanjsko izgradnjo.

Kot po navadi, so tudi pri obravnavi in sprejemu teh samoupravnih splošnih aktov nekatere temeljne organizacije reke izjeme, ki so poslale pripombe oz. sklepe o sprejemu teh sporazumov, in sicer: gozdarstvo Radlje, TP Prevalje, Žaga Mušenik, CLS Otiški vrh, Gozdarstvo Mislinja, Gozdarstvo Slovenj Gradec in TOK Gozdarstvo Ravne.

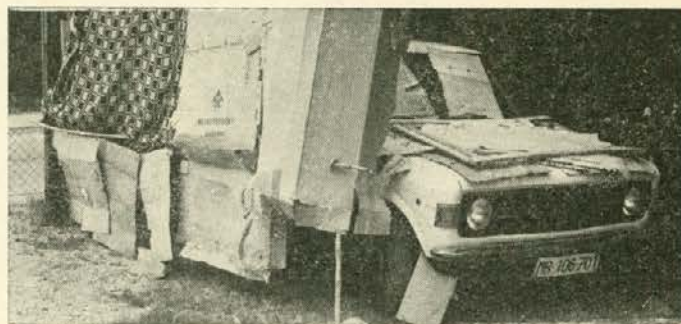
Kaj pa ostale temeljne organizacije? No, mogoče se bo pa ob tem članku le spomnil še kdo, da ni dovolj, da so samoupravni splošni akti samo napisani, odposlani in dani v predal, temveč da jih je treba tudi obravnavati.

Na koncu naj povemo, da po temeljnih organizacijah obravnavajo še Samoupravni sporazum o temeljih plana SIS elektrogospodarstva SR Slovenije za obdobje 1981—1985, ki so ga prejeli od SIS elektrogospodarstva SRS, in Samoupravni sporazum o skupnih temeljih plana območne SIS za PTT promet Maribor na območju Koroške regije za obdobje 1981—1985, katerega so prejeli od Območne SIS za PTT promet Maribor.

Ljuba Žgavec

»Avtokamp« Filip Jakov (11—22 avgust 1980)

Koriščenje penzionov po TOZD v počitniških domovih za leto 1980

TOZD	FILIP JAKOV				PORTOROŽ				PULA				SELCE NOVIGRAD		KOPE			
	Osebe	Penzioni	Osebe	Penzioni	Osebe	Penzioni	Osebe	Penzioni	Ose.	Dni	Osebe	Dni	Osebe	Dni				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Del. skup.	32	10	369	104	22	8	225	65	12	4	116	28	10	28	39	102		
Gradnje	11	2	115	22	5	—	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOK Radlje	5	2	70	20	4	—	—	—	3	1	33	—	—	—	—	—	—	—
TOK Slov. Gradec	8	1	84	10	10	4	98	38	—	—	—	—	5	3	4	10		
TP Pameče	17	5	151	55	4	—	40	—	8	3	84	22	—	—	20	51		
TO Podvelka	26	6	284	64	—	—	—	—	2	—	22	—	16	52	—	—		
Blagovni promet	23	6	233	62	13	2	120	18	9	2	92	21	—	—	25	61		
Transport in serv.	19	8	204	85	9	4	97	42	—	—	—	—	3	10	16	41		
Žaga Otiški vrh	11	3	115	32	—	—	—	—	—	—	—	—	7	11	—	—		
Gozd. Črna	34	4	343	41	14	2	148	21	2	—	22	—	7	20	8	21		
TSP Radlje	7	1	72	11	3	1	33	11	3	—	33	—	12	31	—	—		
TOK Dravograd	3	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	11		
TP Prevalje	6	—	66	—	2	—	22	—	19	4	200	42	23	73	8	21		
TIP Otiški vrh	24	11	256	120	18	5	191	55	4	4	44	44	6	17	9	22		
Interna banka	6	4	62	41	3	1	30	10	—	—	—	—	12	29	—	—		
Gozd. Mislinja	2	2	20	20	5	1	52	10	—	—	—	—	—	—	4	5		
Nova oprema	5	3	53	31	12	1	114	8	15	6	156	64	—	—	—	—		
TOK Ravne	6	—	64	—	4	—	50	—	—	—	—	—	—	—	4	11	2	10
Izobraž. center	6	1	60	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gozd. Slov. Grad.	6	1	60	10	2	—	20	—	2	—	22	—	—	—	—	—	—	—
Žaga Vuhred	3	1	30	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Žaga Mušenik	3	1	33	11	3	1	30	10	4	1	40	10	12	33	—	—	—	—
Tuji	19	4	200	44	2	—	20	—	2	—	22	—	11	41	2	4		
Gozd. Radlje	—	—	—	—	7	1	86	22	3	—	44	—	6	10	4	10		
CLS Otiški vrh	—	—	—	—	8	1	46	11	—	—	—	—	6	21	2	10		
Gostinstvo	—	—	—	—	1	1	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Žaga Mislinja	—	—	—	—	3	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
SKUPAJ	282	76	2977	803	154	33	1514	331	88	25	930	231	135	379	147	380	2	10

Izleti: — 48 oseb iz TOZD CLS Otiški vrh so koristili 3-dni uslug v Portorožu.

— 54 oseb iz TOK Radlje so koristili usluge v Filip Jakovu v času od 4. 9.—7. 9., in sicer 162 zajtrkov, 162 kosil, 162 večerij.

— 101 oseba iz TOK Ravne so koristili enodnevne usluge v Filip Jakovu, in sicer 51 zajtrkov, 202 kosila, 101 večerja. Tekom cele sezone so delavci Agrottransporta Ptuj koristili: 30 celih zajtrkov; 120 celih kosil, 30 celih večerij; 20 polovičnih zajtrkov, 20 polovičnih kosil; 20 polovičnih večerij.

Petek Danica

TURIZEM: DA ali NE?

Stojimo pred odločitvijo: turizem ali ne?

Zanj smo se odločili zavestno.

Vsaka odločitev seveda terja tudi dejanja. In teh ni bilo malo, saj smo nadoknadili to, kar so drugi gradili desetletja. Ker ni v življenju nič podarjenega, večkrat nastopajo tudi težave. V takšnih težavah je danes turistična dejavnost, zato moramo nujno ukreniti naslednje, da ne bi zanikali sami sebe.

1. Izdelati je treba podroben plan gospodarjenja v letih 1981/85, s poudarkom na obremenitvah, ki ne spadajo v okvir te dejavnosti.

2. Dosledno je treba izvesti reorganizacijo TOZD, z nujnimi kadrovskimi spremembami in s ciljem, da izboljšamo organizacijo dela in koriščenje notranjih rezerv.

3. Spremeniti je treba analitično oceno nalog in opravil v skladu s slovenskimi razmerami v tej dejavnosti in s tem rešiti problem nagrajevanja po delu. Vse to bo ugodno vplivalo na izbor kadra in s tem na gospodarske rezultate.

4. Verificirati je treba plan investicij v obdobju 1981/85 na osnovi izdelanih sanacijsko-investicijskih programov.

5. Pripraviti in realizirati moramo predlog o prenosu infrastrukture na širšo družbeno skupnost. (ceste, kanalizacija, vodovod itd.)

6. zterjati je treba vse obveze širše družbene skupnosti, ki jih je dala na naložbe v ceste in pokrivanje izgub na dolinskih vlečnicah (Rahtel, Mislinja, Vurhred).

Izterjati moramo pri zasebnikih odškodnino za priključke na že zgrajeno infrastrukturo (elektrika, vodovod, ceste, parkirišča).

7. Pridobiti je treba premostitvene kredite za prebroditve krizne situacije 80/81.

8. Rešiti je treba problem pokrivanja izgub na teh žičnicah za v prihodnje, ali pa jih demontirati in odprodati.

9. »Staro« cesto Legen—Kope je potrebno v celoti prenesti v odplačilo TOZD Gozdarstvo Slovenj Gradec.

10. Za investiranje kop je treba izven okvirov Lesne ter v državi poiskati zainteresirane investitorje. Gre za izgradnjo weekend naselij in večjih objektov, za kar so že na razpolago vsi projekti in dovoljenja. S to akcijo bi pridobili del sredstev vloženih v že zgrajeno infrastrukturo in načrte ter povečali promet na Kopah.

11. Pri SIS je treba vnesti program razvoja Kop 81/85 v njihove programe sofinansiranja.

12. Kope je treba vnesti v regijski program razvoja in združevati sredstva za obstoj in razvoj v tem okviru. Istočasno je treba poiskati interesente tudi v Velenju in Celju.

13. Skupno s SO Slovenj Gradec je treba pripraviti odlok o turistični taksi, katere del se naj vrača za vzdrževanje okolja in naprav, za katere se ne zahteva odškodnina za uporabo.

14. Skupno s SO Radlje in Gozdarstvom Radlje je treba povezati cesto Pesnik—Pungart in s tem Ribniško Pohorje.

15. Smotno moramo proučiti lokacije za razvoj turizma tudi v ostalih predelih koroške regije ter preveriti interes Lesne za te programe.

16. Poiskati moramo možnosti za dodatno zaposlitev kadrov v mrtvi sezoni in to ob delovnem mestu (izdelava artiklov za OZD Lesne, nabiranje zdravilnih zelišč itd.)

17. Površine smučišč moramo aktivirati za kmetijstvo (ovčereja in podobno).

18. Glede na energetske krize je treba ohraniti in povečati dotok obiskovalcev tako, da bi sklenili pogodbe o rednih avtobusnih linijah na Kope.

19. Preko vseh služb v Lesni, še posebej pa preko TOZD Blagovni promet moramo povečati propagandno za letno polnjenje kapacitet.

20. Forsirati in sodelovati moramo pri organiziranju skupne receptivne službe za Koroško.

21. Dokončno moramo razčistiti interese Kompassa, Radenske, Merx za Kope, predvsem pa interese Lesne.

22. Za rešitev težke situacije in izboljšav že v letu 1981 je nujna realizacija teh ukrepov do 15. XII. 1980. Obvezno je močno angažiranje vseh strokovnih služb Lesne, saj TOZD sam tega ne zmora.

Ko smo se v Lesni odločili za razvoj turizma, smo imeli v oči naslednje: gozdovi v sodobni družbi nimajo samo vloge proizvodnje lesa, temveč je njihov pomen mnogo širši in k temu spada tudi rekreacija državljanov. Verjetno smo prav v Lesni prvi v Sloveniji storili korak naprej.

Znane so nam bile začetne težave in rezultati, ki jih gospodarsko gledano ne moremo uokviriti samo v rezultate poslovanja gostinstva. Gre za mnogo več! Nesporno je dejstvo, da si je s tem tudi Lesna, kot celota, pridobila ugled napredne delovne organizacije. Če smo v trenutnih težavah, nas to ne bi smelo motiti, temveč bi ob tem morali še posebno posvečati pozornost realizaciji teh hotenj in to s skupnimi močmi. Korak nazaj bi pomenil zanikanje vsega naprednega, v čemer smo bili včeraj in danes med prvimi. Vse kar delamo, smo zasnovali široko-družbeno koristno. Tako smo na primer zgradili stotine kilometrov cest, ki gotovo ne služijo samo potrebam gozdarstva.

Složno smo prebrodili že hujše probleme, težave, ki so bile mnogo večje. Zato torej poskušajmo sedaj upreti pogled tudi v to dejavnost, ki sicer ni »zlata jama«, je pa nujna za ohranitev našega delovnega okolja in krajine. Potrebna je za ohranitev gozdov, tega vira prepotrebne surovine, zdravja, čistih voda in zaščite vseh ki v tem okolju živijo.

Razmislimo in se odločimo! Čas teče dalje in z njim prihajajo tudi spoznanja, ki smo jih prav v Lesni predvidevali.

Zanikati se ne dajo.

Pripis: Preberimo si članek v Gozdarskem vestniku št. 10/79 in jasno nam bo, da smo in delamo prav.

DRETNIK Dušan, dipl. ing.

Pripravnništvo in strokovni izpiti v Lesni v letu 1980

Pripravnništvo v »Lesni« smo organizirali na podlagi pravilnika o pripravništvu in strokovnih izpiti delavcev v gospodarstvu (Uradni list SRS — 1. 3. 1979 in na podlagi zakona o delovnih razmerjih ter samoupravnega sporazuma o izobraževanju, štipendiranju in pripravništvu).

Pripravnništvo je obvezno za vse, ki se prvič zaposlijo in sicer za nedoločen čas, traja pa za pripravnika s srednjo izobrazbo osem mesecev, z višjo deset mesecev in pripravnike z visoko izobrazbo 12 mesecev (na podlagi našega samoupravnega sporazuma o izobraževanju, štipendiranju in pripravništvu).

Za vsakega pripravnika izberemo v izobraževalnem centru mentorja in sestavimo časovni raspored in podrobni program pripravnništva. Pri sestavljanju programa sodeluje z izobraževalnim centrom poleg mentorja še strokovnjak tistega sektorja ali TOZD, kjer bo pripravnik opravljal bodoče naloge in opravila. Mentor in pripravnik dobita poleg programa še ustrezna navodila za izvajanje pripravnništva, mentorju pa je v Izobraževalnem centru na razpolago tudi literatura za delo s pripravnikom.

Pripravnik vodi v času pripravnništva dnevnik o svojih opažanjih v TOZD in sektorjih in izdela strokovno nalogo. Od 1. 1. 1980 organiziramo strokovne izpite z zunanjim članom, ki ga izberemo iz liste Poslovnih združenj za gozdarstvo, lesarstvo in iz liste Medobčinske gospodarske zbornice Dravograd. V sezoni 1979/80 smo imeli 40 pripravnikov. Od 1. 1. 1980 do 15. 10. 1980 je strokovni izpit uspešno opravilo že 33 pripravnikov (2 sta strokovni izpiti ponavljala v podaljšanem dobi pripravnništva).

Določene strokovne naloge so imele takšno vrednost, da so dale prispevek k razrešitvi določenih problemov ali pa so dale širši vpogled v določeno področje.

Seznam pripravnikov in naslovi njihovih strokovnih nalog:

1. BOŽIČ Karel, lesarski tehnik, TOZD Tovarna pohištva Pameče »Kaj bom delal, ko bom delovodja?«

2. COKAN Bojan, inž. strojništva, Sektor za tehnologijo in raziskave: »Analiza obstoječega stanja proizvodnje in transport izolacijskega stekla v TOZD Tovarna oken Podvelka z nakazanimi rešitvami za racionalizacijo proizvodnje in transporta.«

3. ČAS Miroslav, dipl. inž. gozdarstva, TOZD Gozdarstvo Crna: »Gozdnogojitveni načrt z ozirom na sušenje jelke v gozdovih Orlice s priloženim sečnospravnim načrtom.«

4. GOŠNJAK Marija, lesarski tehnik, TOZD Tovarna pohištva Pameče: »Površinska obdelava in napake, ki se pojavljajo pri površinski obdelavi furniranih elementov.«

5. GOSTENČNIK Danilo, oec., interna banka: »Motivi in nameni združevanja sredstev«

6. HRIBERNIK Nada, ekonomski tehnik, interna banka: »Finančna funkcija v Lesni«

7. HRIBERNIK Simon, višji upravni delavec, TOZD Tovarna pohištva Prevalje: »Pravilnik o oblikovanju prodajnih cen proizvodov in storitev, poslovnik o ravnanju z odpadnimi vodami, mazivi in drugimi snovmi, ki onesnažujejo okolje«

8. KREVIH Bojan, strojni tehnik, TOZD Transport in servisi, Pameče: »Nihajna baterija z dvema kolesoma za vlečnico«

9. KRALJ Ivica, administrativni tehnik, Obrat za kooperacijo Ravne: »Analiza stanja kmetij«

10. KREJAN Marija, ekonomski tehnik, TOZD Gozdarstvo Mislinja: »Pridobivanje celotnega prihodka, njegova razdelitev in kako ga prikazati delavcem TOZD Gozdarstvo Mislinja«

11. KOPER Irena, kemijski tehnik, TOZD Tovarna ivernih plošč Otiški vrh: »Nihanja mehanskih vrednosti po celotni iverni plošči«

12. LESNIK Jože, gozdarski tehnik, sektor za projektiranje in investicije: »Gojitveni (obnovitveni) načrt za oddelek 6/1 in 6/2 last kmeta Božiča — Osojnik Pavel, k. o. Ludranski vrh«

13. LEKŠE Marjan, lesarski tehnik, Tovarne pohištva Pameče »Kako bom urejeval varstvo pri delu v TOZD Tovarne pohištva Pameče, da bo delavec varneje delal«

14. LIPUS Ivan, lesarski tehnik, TOZD Tovarna pohištva Pameče: »Planiranje proizvodnje«

15. LAZNIK Dušan, oec., Sektor za AOP in organizacijo: »Planiranje, pridobivanje lesa s pomočjo AOP.«

16. MEZNER Jelka, lesarski tehnik, TOZD Tovarna pohištva Pameče: »Priloga delovnih nalogov za proizvodnjo in spremljanje tehnoloških procesov, izdelave podbojev, stenskih oblog in rolo omaric«

17. MIKELN Janko, dipl. inž. gozdarstva, Obrat za kooperacijo Ravne: »Gozdnogojitveni načrt za oddelek 56 DS GE Mežica«

18. MIKEC Asta, dipl. inž. lesarstva, TOZD Tovarna pohištva Pameče: »Predstavitev sistema kontrole kvalitete v TOZD Tovarna pohištva Pameče in sistem nagrajevanja po kvalitetni normi«

19. PIKO Igor, gozdarski tehnik, tehnični sektor za gozdarstvo: »Sečno-spravninski načrt z večbobskimi vitli v oddelku 18/b — revir Uršlja gora«

20. PROT Štefka, administrativni tehnik, računovodski sektor: »Administrativno poslovanje Računovodskega sektorja«

21. PRAPROTNIK Janez, ekonomski tehnik, interna banka: »Primerjava števila obdelane dokumentacije v saldankontu kupecov in dobaviteljev med leti 1976 in 1977 — skupni žiro račun ter leti 1978 in 1979 — žiro računi po TOZD«

22. ROŽANC Marjeta, ekonomski tehnik, TOZD Blagovni promet: »Naloge pri obračunavanju in izplačevanju OD in osebnih prejemkov ter vodenje blagajne v TOZD Blagovni promet«

ROTOVNIK MARJANA, ekonomski tehnik, TOZD Žaga Mislinja: »Osnovna sredstva«

24. STRMČNIK Andreja, ekonomski tehnik, TOZD Tovarna pohištva Pameče: »Elementi za izračun OD v TOZD Tovarna pohištva Pameče«

25. SMOLNIKAR Jožica, ekonomski tehnik, računovodski sektor: »Inventura v OZD«

26. ŠTRUC Marta, dipl. inž. lesarstva, sektor za pravne in kadrovske zadeve: »Kadrovske stanje delavcev v neposredni proizvodnji v TOZD Tovarna pohištva Pameče in Prevalje«

27. ŠAVC Marja, ekonomski tehnik, TOZD Tovarna pohištva Pameče: »Skладиščno poslovanje z obdelavo drobnega inventarja, vprašanje optimalnih zalog embalaže in problemi usklajevanja dobavnih rokov v cilju čim manjših stroškov glede na zaloge«

28. ŠKORJANC Vladimir, lesarski tehnik, TOZD Tovarna pohištva Pameče: »Kontrola kvalitete«

29. ŠTERN Darko, dipl. inž. lesarstva, sektor za tehnologijo in raziskave: »Tehnološki del predinvesticijskega projekta za rekonstrukcijo TOZD Žaga Otiški vrh«

30. TOMIS Zdenka, ekonomski tehnik, računovodski sektor: »Evidenca gozdnih sortimentov in ugotavljanje dohodka«

31. ZALOŽNIK Breda, ekonomski tehnik, računovodski sektor: »Knjižovodski dokumenti finančnega računovodstva«

32. ZVONAR Stanko, elektrotehnik, sektor za AOP in organizacijo: »Program za obračun davka«

33. ZAKERŠNIK Marija, administrativni tehnik, sektor za pravne in kadrovske zadeve: »Samoupravno odločanje v DSSP »Lesne« Slovenj Gradec«

Seveda spremljajo pripravnništvo določeni problemi: mentorjeva pomoč pripravniku oz. njihovo sodelovanje ni povsod enako uspešno, pripravnikova doslednost je pri nekaterih posebno v začetku pripravnništva premajhna, nekateri mentorji še nimajo ustreznih izkušenj za delo s pripravniki, itd. Prizadevali si bomo, da bomo te težave zmanjšali.

Pripravnništvo je del usposabljanja, ki bo v usmerjenem izobraževanju dobilo nov obseg in nove vsebine. Usposabljanje se pripravlja na vseh stopnjah poklicev kot proizvodno delo, proizvodne praksa in praktični pouk; po izobraževanju pa kot del ali samostojni program v vseh stopnjah in smereh.

Lipovšek Ivan

Gozdarstvo Srbije

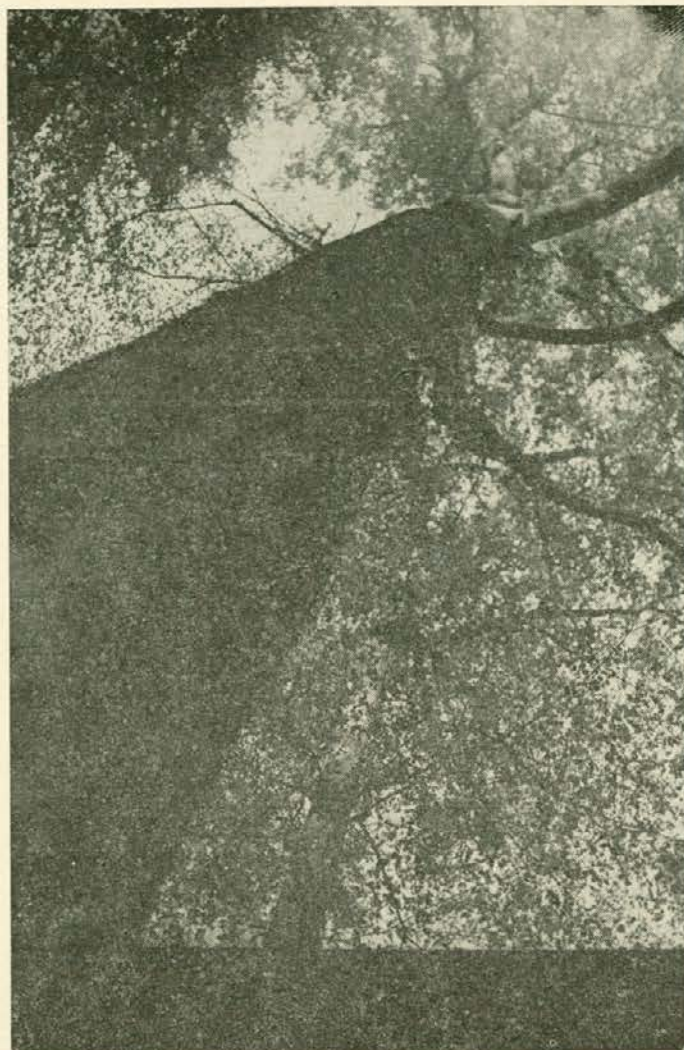
Ne zakoni, pač pa družbena osveščenost, entuziazem gozdarških idealistov in negovanje revolucionarnih tradicij iz NOB prilagojeno sedanjemu času kreirajo gozdarsko politiko Srbije. To dejstvo potrjuje dvajsetletna dejavnost »Pokreta gorana«, ki letno vključuje v svojih prostovoljnih akcijah pogozdovanj prek milijon udeležencev. 40.000 ha pogozdenih površin v zadnjih treh letih in naslednji srednjeročni plan razširjene gozdne reprodukcije na 100.000 ha (10 % slovenskih gozdov) pa dokazujejo širokopoteznost gozdarstva in družbeno priznanje splošnokoristnih funkcij gozda.

Družbeno priznanje kompleksne vrednosti gozdov je odraz obstoječih gozdnih fondov Srbije v primerjavi z jugoslovanskimi in republiški poprečji, kjer je generalna značilnost Srbije: najmanjša gozdna last in največji delež degradiranih gozdov. Korisčen proizvodne sposobnosti gozdnih površin pa lahko poveča letni prirastek SR Srbije za 6 milj. m³ letno.

	Srbija	Jugoslavija	Slovenija
gozdnatost	26	34	50 %
gozdna površina	2,6	10,3	1,0 milj ha
ha na prebivalca	0,3	0,5	0,6 ha
družbenih gozdov	51 %	68 %	37 %
privatnih gozdvov	49	32	63 %
delež iglavcev	7 %	28 %	56 %
dele žilistavcav	93	72	44 %
zaloga na ha	100	116	147 m ³
prirastek na ha	2,3	2,5	4,1 m ³
delež vseh gozdov			10,9 %
Jugosl.	26,1 %	100 %	

Gozdarsko načrtovanje vključno z izdelavo gozdno gospodarski hnačrtov enot in kategorizacija gozdov po gojitvenih grupah spada v delokrog gozdarskega inštituta Beograd. Operativi je prepuščeno konkretno gojitveno in sečno pravilno načrtovanje.

Dopolnilno strokovno izobraževanje kadrov v drugih republikah in inozemstvu rodi takojšnje sadove in uporabo v praksi (»Svobodna tehnika gojenja gozdov« Dr. Mlinšek, dr. Leibundgut itd.).

Pragozdna bukev v dolini Resave

Jugodrvo kombinat ni le trgovska organizacija za gozdne in lesne proizvode temveč tudi strokovna in posvetovalna organizacija, ki združuje 34 DO gozdarstva in lesne industrije.

Edina šibka točka srbskega gozdarstva je neurejeno gospodarjenje z gozdovi v zasebni lastnini ter občutno pomanjkanje gozdarških strokovnih kadrov.

VV

POTOPIS EKSKURZIJE PO SRBIJI

Na željo večine udeležencev so v potopisu zbrana vsa spoznanja in doživeltja iz 6 dnevne krožne poti po Srbiji. Nastala je dolga povest o kratkem peštem tednu.

Ze standardna 41 članska ekipa slovenjgraških ditovcev je v nedeljo 21. 9. 1980 zvečer ob 8. uri odpotovala z brzecem proti Beogradu. Noč v spalniku je minila mirno in tiho, saj smo vedeli, da nas čaka napornih 6 dni. Le vodič INEXA — začetnik Samo, namestnik glasnega Brezovnika, je nesigurno opravljal nalogo vodiča. Jutranje prebujanje na vlaku nas je zateklo že v predmestju Beograda. Mogočen vtis vseh

novih naselij z bloki in stolpniciami ter reprezentančnimi stavbami se je v hipu sesul, ko smo izstopili na črni, zastareli železniški postaji s tipičnim balkanskim utripom. Okreten in simpatičen predstavnik »Jugodrvo-kombinata«, organizatorja naše ekskurzije, inž. Sapundič nas je na brzino zapeljal do nepravilno naročenega avtobusa, ki ga je upravljal mrki šofer Nenad. Padle so prve kritike na račun INEX in Brezovnika, ko smo naknadno ugotovili, da ta novi avtobus s težavo sopiha po avtocesti proti Požarevcu. Za naše pojme dolgočasna, ravna, kmetijska pokrajina z redkimi in revnimi neometanami naselji se je zaključila v starem trgovskem centru — mestu Požarevac. Pol urni postanek za kadičce

in strastne »kafetarje« je bil dovolj, da smo spoznali najbolj črne točke glede reda in snage.

Nadaljna pot proti vzhodu nas je vodila skozi gričevnat in planotast svet, porasel z nekvalitetnimi listavci (hr, buga, akacija). Pomanjkljivosti avtobusa so naraščale, ko smo se bližali po gozdni poti — cesti proti našemu prvemu objektu. Neznosen prah, ki je prebarval celo notranjost avtobusa, smo poplaknili s srbsko rakijo, ki so jo pripravili gostitelji na tnalih pred odkupno postajo — logarnico na »Krstu — Šumska sekcija Kučevo.

Predstavniki tamkajšnjih gozdarjev, med njimi tudi gozdarska Nežika — rojena v Sloveniji, so nas vodili po praš-

nih gozdnih poteh do nepreglednih nasadov iglavcev.

Po navodilih gozdarskega inštituta iz Beograda že od leta 1947 velikopovršinsko vnašajo iglavce na degradirane površine na rastiščih Querceto — Carpinetuma. Uspehi sajenja zel. bora, mac, duglazije, smreke itd. so res izredni, višinski prirastki pa zelo lepi. Probleme jim dela le bujen plevel, predvsem robida in naravni listavci, kar zatirajo s škrobljenjem z herbicidi. Tare jih tudi pomanjkanje delovne sile in pomanjkanje cestnega omrežja, saj imajo le 4 m/ha gozdnih cest in 2,5 m/ha gozdnih vlak. Kljub temu so lahko ponosni na svoje uspehe, saj letno meliorirajo in obnove iz sredstev SIS za gozdarstvo okrog 160 ha poleg redne obnove na ca. 500 ha na skupni površini ca. 7000 ha.

Posiljevanje narave s plantažnim vnašanjem tujih iglavcev (2—3000/ha) na rastišča listavcev je bilo za naše pojme težko razumljivo, vendar opravičljivo z ozirom na kompleksno gozdarsko problematiko ŠIK Južni Kučaj, ki ima v tem severnem predelu na rastiščih Q. Carp. preko 30% negospodarskih gozdov takojmenovanih šikar in šibljakov, katere žele čimprej prevesti v visoko donosne gospodarske gozdove.

Po obhodu nasadov iglavcev, kjer ima institut svoje poizkusne ploskve, nas je pričakala pred logarnico cela delegacija gozdarjev z generalnim direktorjem na čelu. Po slavnostnih nagovorih pa smo bili deležni vseh dobrot srbskega roštilja z obvezno prilogo paprike in feferonov ter rakije in ostalih pijač po izbiri. — Postalo je bučno kot v čebelnjaku, predvsem na račun Simona, drevesnice Muta in dobro prodanih smrekovih sadik. Gostoljubje srbskih kolegov je moral prekiniti naš neumorni strokovni vodja in sopotnik inž. Sapundić z besedami »...da nastavimo s programom.«

Vročino in prah na vožnji ob zlatonosni reki Pek smo omilili z 10 minutnim postankom v nekem gostiču ob cesti (obloge LESNE). Dodatno hlajenje pa smo si še privoščili pri ogledu kraške jame Ceremošnja, odprte za javnost maja 1980. Kasno popoldne ter temni listnati gozdovi na obeh straneh, ozke dolinice (na južnih pobočjih hrast, na severnih bukev, so nas spremljali do prelaza, kjer se prične dnevni kop rudnika Majdanpek. Moreča sivina kamnite pokrajine se je zaključila v velikem novem rudarskem mestu Majdanpek. Mrak je le delno zakril velika nasprotja med visokimi modernimi stolpnici in nenegovanimi zelenicami ter smetišči na otroških igriščih. Stare navade in moderna arhitektura sta še vedno nasprotnika. — Naravne lepote na nadaljni poti proti Donavi oz. Donjemu Milanovcu pa nam je že zakrila nočna tema, nakar nas je presenetilo urejeno hotelsko naselje »Lepenski vir«, kjer smo prenočili. Ljubosumno smo si zaželeli tudi tak objekt v Sloveniji, posebej še zaradi cenjenih izven penzijskih dodatkov po večerji.

Torek, 23. 9. 1980

Pred hotelskim poslopjem nas je pri dnevnih svetlobi za slovo pozdravila figura mamuta — neokusen ostanek televizijskih iger brez meja v Lepenskih virih. V bližini Donjega Milanovca, ki je v svoji zgodovini že trikrat menjal svoj položaj (zaježitev Donave na Đer-

dapu) smo si ogledali lesno industrijo »Poreč« ŠIK Zaječar. Slaba mehanizirana žagalnica in parketarna s kapaciteto 23.000 m³ hlodovine listavcev (7 hrast, 16 bukev), ter 16 starih milijard dohodka, plačuje bukovo hlodovino po 170.000, hrastovo pa celo 280.000 starih din za m³. Kljub temu dosega 520.000 starih din osebnega dohodka in izvajajo dodatne investicije za sušilne naprave in notranji transport v višini 2 milijard. Razmerja, ki nam niso razumljiva, vrednotenje surovin in izkoriščenje pa je posnemanja vredno. Enako nerazumljiva ostaja tudi prijaznost gostitelja in z orožjem zastražena vratarnica.

Skrivnostna in divja vožnja po ozki prepadni cesti nad Đerdapsko sotesko je povzročala dvojne občutke: začudenje nad lepoto divjine (nacionalni park Đerdap) in strah pri vožnji. Gigantski objekt HE Đerdap z vsem urejenim okoljem pa vzbuja nesramežljiv ponos graditeljev in lastnikov. — Orientalna lepota — vodička po HE — je s svojim tekočim podajanjem zgodovine kraja in objekta še povdarila veličino Đerdapa: HE po veličini 5. na svetu (toda le 4 × močnejša od TE Šošanj), zgrajena v letu 1964—1972, za njo 230 km dolgo akumulacijsko jezero, s 6 agregati na jugoslovanski in 6 na romunski, pretok skozi turbine 8700 m³ vode na sekundo, višinska razlika gladine nad in pod HE 30 m itd. Obale Donave pa hranijo spomine na življenje Ilirov, Dačanov, Rimljanov (Trajanova tabla), Slovanov itd. in najstarejših prebivalcev Lepenskega vira iz časov 6000 let pred našim štetjem. Za nas že pozabljena preteklost pa je vklesana v ploščo pred vhodom in sicer imena 6 delavcev »Metalne« Maribor, ki so izgubili življenje pri delu HE.

Nadaljna pot nas je vodila ob Donavi mimo Kladova (kjer smo se spomnili neprijetnosti iz ekskurzije izpred dobrih 10 let po Madžarski in Romuniji — gerovital), kjer smo se odcepili od Donave in prečkali stepsko izsušeno in prašno ravnino ter se dvignili proti planini Miroč — Šumska sekcija Negotin. Tudi tu se gozdarji ukvarjajo z melioracijo degradiranih hrastovih gozdov z vnašanjem iglavcev po navodilih iz centrale gozdarskega načrtovanja iz Beograda. 6 hektarski objekt 3 letne macesnove kulture z lepimi habitusom in vitalnostjo ter ca. 3 m višino je potrdil uspešnost izvajanja melioracij, ki jih stimulirajo kriteriji finansiranja iz sredstev SIS in sicer: 30% sredstev ob predložitvi načrta melioracij, 50% po izvršeni sadnji ter plačilo ostalih stroškov po geodetski izmeri in kolavdaciji objekta. Gostota sadnje iglavcev nikjer ne presega 3000 sadik/ha, ampak povsod presega najmanj 95% uspeh sadnje, celo pri rdečem boru, s čimer se mi nikakor ne moremo pohvaliti. Vse te umetne kulture iglavcev pa potegnejo za sabo nov problem nege mladovja, kjer imajo avtohtone drevesne vrste izredno izbojno moč iz panja (hrast, gaber), kar preprečujejo s škropljenjem panjev z arboricidi v mesecu aprilu in maju. Tudi kapacitete lastnih drevesnic so nezadostne (za letno pogoz. na 100 ha); zato nabavljajo sadni material od drugod (precej iz Slovenije), kar seveda povzroča drugo vprašanje ustreznosti provenience itd.).

Prijetno pa smo bili presenečeni, ko so terenski gozdarji, ki so nas vodili po

objekti priznali, da dajejo prednost avtohtonom drevesnim vrstam, kjer lahko s pravilno nego ustvarijo dragocene in stabilne sestoje listavcev (hrast, bukev, gaber, lipa, brest, češnja, javor itd.). Prikazani primeri naravnega hrastovega mladovja na rastišču Q carp. s posameznimi elitnimi semenjaki hrasta — kitnjaka so to prepričevanje potrdili v praksi.

Pozno kosilo v gozdarskem naselju Kiloma nas je seznanilo s tipično srbsko postrežbo: rakija, ovčji siri raznih vrst (kajmak), jajca, paradižnik, značilna kurja obara, zelje in hladna jagetina. Ljubitelji ovčetine so prišli na svoj račun, kjer se je najbolj izkazal naš domači rejec ovac — Simon. Obilna in hitra gostiteljica se je šele po kosilu izkazala kot stara znanka iz simpozija o drevesničarstvu na Partizanki leta 1975 in poznavalca drevesnice Muta. Sedaj dela na gojenju na skupnih službah v Zaječaru. S službenim mercedesom nas je spremljala še ves preostali del dneva in nama s Francko ponudila udobnejšo vožnjo do Bora.

Med potjo smo se za kratek čas ustavili v Negotinu, kjer smo se v Šum. sekciji ohladili s svežim grozdem ter ogledali spominsko hišo skladatelja Mokranjca. Tu se je tudi Luka izkazal z izrednim znanjem cirilice, kar pa je naslednji dan nadoknadil s strokovnim popravilom avtobusnega mikrofona.

Bila je že tema, ko si je večina ogledala velik, svetovno znan rudarsko-metalurški center v Boru. Do predelane rude bakra in zlata seveda niso prišli, spoznali so le veličino tega naravnega bogatstva, ki samo v mestu Boru preživlja preko 40.000 prebivalcev.

Razočaranje pa je sledilo pri večerji in prenočitvi. Poleg nevljudnega šoferja je odpovedal že INEX in njegov vođa! Namesto v novem hotelu na »Borskem jezeru« smo dobili prenočišče v sindikalnem hotelu »Metalurg«, kjer nas je že pri vhodu pozdravila grmada umazanega perila. Najemniki vikend hišic so si zato krajšali noč kar na svežem zraku ob gretju rakije, ostalim pa so delale kratek čas zelo udomacene miške po sobah.

Sreda, 24. 9. 1980

Po dveurnem zajtrku, toda ne zaradi norveške obilnosti in pestrosti, pač zaradi balkanske ležernosti hotelskega osebja, smo se odpeljali na področje Šum. sekcije Bor in delovišče Dubašnica. Po ozkih gozdnih cestah je zopet odpovedal avtobus, nevljudnost šoferja pa je dosegla višek.

Apnenčaste južno kučajske planine v n. v. 450—1150 m predstavljajo optimum za bukov gozdove (Fagetum montanum Serbicum). Bogastvo tega področja predstavlja okrog 25.000 ha skoro čistih bu. sestojev z neznatno primesjo ostalih listavcev od 33.000 skupno gozdne površine, s katerimi gospodarita Šumska sekcija Bor in Boljevac — Timočko šum. privredno področje).

Področje, ki je imelo med obema vojnama še čisti pragozdni značaj, je dosedaj preživelo vse razvojne faze gozdarstva: od začetnega ekstenzivnega izkoriščanja najboljših osebkov in sestojev, preko prebiralnih sečenj ter po letu 1966 uporabo skupinsko postopnega načina gospodarjenja v gozdovih na podlagi »Svobodne tehnike gojenja gozdov« (dr. Mlinšek in dr. Milin). Če-

prav v teh gozdovih ni sledu iglavcev, razen mlajših nasadov, znašajo poprečne zaloge v teh bu. gozdovih 155 m³/ha z 3,90 m³ prirastka, določene g. e. pa celo 200 m³/ha in 4,5 m³ prir., posamezni bukovi sestoji pa celo 500 m³/ha z 10 m³ prirastka. Poleg tega ugotavljajo, da proizvodna sposobnost rastišč že zdaleč ni izkoriščena.

Bogato industrijsko zaledje Bora pa zahteva od gozdov že vse ostale sekundarne koristi. Temu primerno je tudi organizirano gozdarstvo, ki se poleg gojenja in izkoriščanja ukvarja z izgradnjo turističnih gozdnih cest) tu je najdaljša asfaltirana gozdna cesta), izgradnjo turističnih objektov, planinskih domov, rekreacijskih objektov, žičnic, poleg gozd. drevesnic (15 ha) tudi s hortikulturo in urejanjem prostora in še posebej z lovstvom. V ta namen so izločeni posebni lovski rezervati predvsem za visoko divjad (lopatar, mufloni itd.). Zanimivo je, da divjad ne povzroča škode v gozdarstvu, kar je posledica bogatih naravnih listnatih gozdov.

Po asfaltni gozdni cesti skozi nepregledne bukove gozdove smo se pripekljali do delovišča z delavskim naseljem

Dubašnica. Oddaljenost od doma zahteva celotedensko bivanje na delovišču (značilnost srbskega gozdarstva), ki je opremljen z vsem možnim standardom: lastna pekarna, kuhinja in menza, lastna elektrarna, dvoposteljne sobe in sanitarije ter objekti za šport in razvedrilo — TV. V delovišče so vključene tudi delavnice za gozd. mehanizacijo itd...

Delovišče z ca. 30 gozdnimi delavci vodi poslovodja delovišča, ki ima tudi službeni avto. Organizacija gozd. TOZD, imenovanih šumske sekcije, pa je naslednja: direktor — inženir, inž. — projektant, ki vodi odkazilo in planira vsa gozdna dela (gojitveno in sečno-spravlno načrtovanje), inženir — drevesničar, ki odgovarja za drevesnico, hortikulturo in urejanje prostora.

Šumska sekcija pa je razdeljena na delovišča, ki so med seboj dohodkovno ločena. Pri sečni uporabljajo pretežno motorne žage Stihl, pretežni del izvlake celih debel pa opravijo timberjacki, na razdaljo do 600 m. Krojenje vrši na vmesnih skadiščih, kjer z mehanizirano nakladalno napravo tudi nalagajo kamione, ki so brez hiapov. Za gradnjo cest imajo lastne buldožerje. Sedanja

odprtost gozdov za sekcijo Bor in Bo-ljevac je 7,3 m/ha, utrjenih in neutrjenih cest, kratkoročni cilj pa je 13 m cest na ha, poleg povečanja popreč. debeline sestojev.

Napadla sortimentacija predstavlja ca. polovico bukove hlobovine, ostalo pa prostorninski les za drva in kemično predelavo. Zanimivost je, poleg ogromnih količin cepljenega prostorninskega lesa, proizvodnja oglja, ki letno doseže tudi po 300 ton. In kljub teum z OD in investicijami zaostajajo za nami.

V delavski menzi, kjer so nam postregli z novo srbsko specialiteto lepino (rahel bel hlebček brez kvasa) z vloženo pleskavico, smo se prepričali, da je snaga in udobje mnogo boljša kot v modernih betonskih mestih. — Nato smo peš krenili mimo gozd. ograjenega lovskega rezervata (jelen, muflon, prašiči) na področju bogatih bukovih gozdov. Skrit v ogromne bukove krošnje se nam je prikazal graščinsko mogočen lovski dom v izgradnji. Do tretje faze je porabil že 2 stari milijardi. Bil je tako bogat in skrivnosten, da ni smel ostati v naših fotoaparatih!

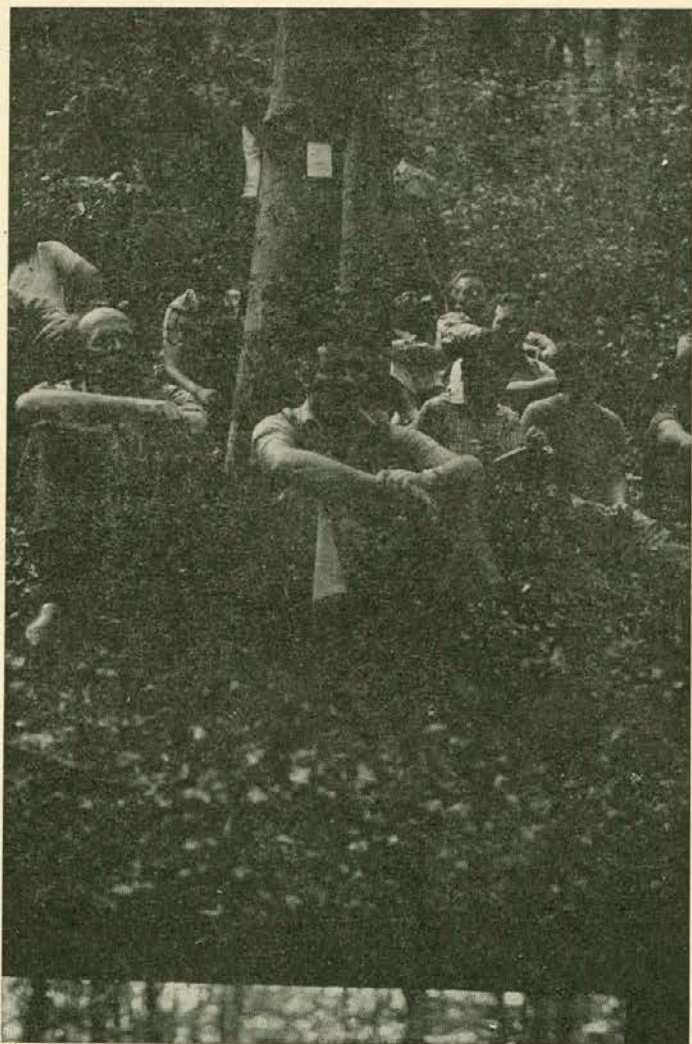
Ob slovesu s tamkajšnjimi gozdarji nismo mogli zatajiti ponosa, da gospogarijo po načelih dr. Mlinška, kar je Hubert lepo izrazil v besedah zahvale.

Okrog 11.30 ure pa so nas prevzeli predstavniki »Šumskog gozdinstva Morava« Svetozarevo, ki ni v sklopu Jugodrvo-kombinata in gospodari z 47.000 ha DS gozdnih površin in ima ca. 100.000 letnega etata (1/3 tehn. les 2/3 prostor. les). Osrednji gozdni kompleks obsega južno Kučaške planine in tudi tu prevladujejo listavci z 99 %, oziroma bukev kar 89 %. Ob zgornjem toku Resave smo pohiteli do svetovno znanega objekta rezervata bukve s tablico »Strogi prirodni rezervat bukve pod zaštitom zakona« s površino 11,15 ha in zaščitnim pasom 5,59 ha. Bukev, ki je tudi tu v kvalitetami in »gorastasnog izgleda« privlači gozdarske strokovnjake (dr. Mlinšek, dr. Leibundgut itd.) saj dosega 774 m³/ha zaloga in 10,28 m³/ha letnega prirastka.

Ob hrustljavem odojku in pogači ter vseh ostalih srbskih dobrotah v menzi gozdarskega delovišča »Ravanica« ni šlo brez pohval slovenskega gozdarstva in to predvsem na račun dr. Mlinška.

Edina črna senca se je potegnila čez sadike iz Mute, kar je Simona spravilo skoro pod mizo. Duhoviti in brkati gostitelj pa je v hipu dvignil razpoloženje in v zahvalo dobil kolekcijo slovenskih vin, ki so »došla u prave ruke«. In spet je bilo treba reči »... da krenemo po programu« (ing. Sapundžić).

Odpeljali smo se navzdol po tajinstveni soteski Resave, prešli iz bukovih gozdov v hrastove, nato pa v plodno ravan osrednje Srbije v dolini V. Morave. Mimogrede smo si ogledali samostan Manasija iz 15. stoletja nato pa preko Despotovca, Čuprije in Kruševca proti Vrnjački Banji, kjer nas je zatekla že tema. INEX je spet odpovedal, da smo s kovčki romali od hotela do hotela in pristali v hotelu »Zvezda«. In naliv je prepričal ponočno raziskovanje zdravilišča, ki je bilo znano že Ilirum, Rimljanom itd.

Med strokovno razlago v prirodnem rezervatu bukve

Četrtek, 25. 9. 1980

Načelo nege, varstvo naravnega okolja, povdarek na splošno koristnih funkcijah gozda so moto šumske uprave Vrnjačka banja ŠIK Jasen Kraljevo. Pohvale dr. Mlinška in dr. Leibunguta o sedanjem stanju umetnih kultur iglavcev in bojazen o njihovi bodočnosti, so izkristalizirale mere nege v teh mladih sestojih g.g.e Vrnjačka banja v okolici zdraviliškega turizma:

50-letni nasad črnega bora s 330 m³/ha zaloge ima označena »Stabla bodočnosti« s ciljem osnovanja »park šume«, pogosta nega pa forsira avtohtone drevesne in grmovne vrste v polnilnem sloju z namenom stabilnosti in pestrosti sestojev. Podobne mere tudi izvajajo v ostalih umetnih sestojih iglavcev, ki so stari 10 do 20 let (duglazija, zel. bor, kavkaška jelka itd.).

Negovani letenjaki in drogovnjaki listavcev (prevladujeta hrast, cer, bu) vzgojeni iz panjevcev s pogostimi negovalnimi ukrepi, so dokazovali naprednost gozdarstva na tem področju. Letno namreč gojitveno obdelajo 8 % panjevskih gozdov v visoke gozdove, kjer bi imele prednost domače drevesne vrste (bu, hrast, cer, jesen, brest, češnja).

»Izletniški gozd« pa je namen bogatega bukovega sestoja (400 m³/ha, 7,90 prir.) na Goču v okolici hotela »Beli izvor« (tu izvor Vrnjačke banje). Rahla intenziteta sečne in puščanje markantnih dreves pa je način za dosego cilja. Zanimivost sečišča: v skupini delata dva sekača z eno motorno žago Husquarna: napade namreč 50 % tehnike, 50 % prost. lesa. Zaposlitev obeh je polna s cepljenjem in sečnim redom. Varnost pri delu zagotovljena, (4 urni delavnik z motorno žago).

Ker je bilo hladno, mokro vreme, so nas gostitelji odpeljali in dvakratno segreli namesto na izviru — kar s šumadijskim čajem (kuhana rakija), za popotnico za žene doma pa dodali vsake-mu eno steklenico vrnjačkega vina »Trstenički zdravac« — In še mrki šofer je menjal razpoloženje za vožnjo gozdarjev.

Verjetno je bil kriv šumadijski čaj, do nas je večina opazila šele na povratku v Vrnjačko banjo, da Lekša ni med nami. Že ponoči je hudo zbolel in obležal v postelji v hotelu. Za nego in varstvo je vodstvo določilo Milana, mi pa smo odpotovali proti Kraljevu, kjer smo si ogledali spominski park 6000 talcev, ki so bili ustreljeni oktobra 1041. Mimogrede še ogled samostana Žiča, ki ga je v 13. stoletju osnoval srbski kralj Štefan Prvovenčani, nato pa smo ostali pred 10 ha industrijskim kompleksom medipan plošč ŠIK »Jasen« v Konarevu. Objekt s kapaciteto 95.000 m³ je francoske izdelave, grajen izredno solidno, vendar tudi drago, je sedaj v poizkusni proizvodnji. Prostorninski les listavcev plačujejo že sedaj 900,00 din/m³ feo. tovarna. Komentariji so pokazali, da je tudi to ena izmed iveric brez zadostnega surovinskega zaledja. »Fotografiranje prepovedano« nas zato ni ganilo, pač pa že kar malo prehuda lakota. Toda ob 16. uri smo že bili v hotelu v Maturški banji na slavnostnem več kot 2-urnem kosilu. Predsednik Drago je bil tako navdu-

šen, da je zahvalo gostitelju dopolnil z značilnimi jugoslovanskimi objemi in poljubi. — Še kratak ogled čudovitih in urejenih parkov zdravilišča in v tem smo odbrzeli proti Ivanjici na prenočišče, razen Črjanov, ki so petek porabili za spanje in počitek.

Petek, 26. 9. 1980

Ta dan smo bili gostje najbogatejšega in strokovno najbolj naprednega gozdarskega področja v Srbiji ŠPIK Ivanjica, ki gospodari s 33.000 ha DS gozdov v dveh OOUR: Golija in Sjenica (kjer so zabeleženi največji temp. ekstremi v Jugoslaviji — 38 %). Gozdnatost v prvi dosega celo 93 %, v drugi pa 2 % ali poprečno 54 %. Planinski kompleks Golije je največji kompleks naravnih iglavcev. (50 %) v Srbiji (smr., jel.) Poleg Tare, Kopaonika in Zlatara. Poleg smreke in jelke je glavna drevesna vrsta bukev, kar se odraža tudi v etatu 30 % iglavcev, 70 % listavcev od 150.000 m³ etata. Po gozdovih Golije so nas vodili domači gozdarski predstavniki in celo tajnik republiškega SIS za gozdarstvo. Področje je imelo po vojni le 12 km gozdnih cest, sedaj pa že preko 400 km (sedaj grade letno po 90 km cest). Kljub temu smo morali zamenjati avtobus in šoferja. Šofer Nenad pa si je privoščil strokovno izpolnjevanje iz gozdarstva.

Na Belih vodah na višini 1350 m na kompleksu ca. 1000 ha prevladujejo čisti smrekovi sestoji, ki so dobili prve ceste šele pred 20 leti. Zato se lahko tudi ponašajo z 500 m³ zaloge na ha, 7 m³ prirastka na ha, v posameznih predelih pa tudi do 1000 m³/ha in 12 m³ prirastka na ha. Posamezne smreke dosežejo tudi 30 m³ mase in 40 m višine. Vzporedno z zigradno cest so pričeli pred 10 leti uvajati skupinsko postopen način gospodarjenja z naslednjimi cilji:

— prenesti prirastek na najboljše osebke in zmanjšati razliko med sedanjim stanjem in rastiščnim potencialom. Pri tem so izredno važni gojitveni načerti ter kategorizacija gozdov po gojitvenih grupah gospodarjenja.

Ker smo smreke pravzaprav siti (razen lesarjev!) nam je bil pravi strokovni užitek, ko smo se vozili in pešali po Zelenem brdu 1450 m n. v., po čudovitih mešanih sestojih smreka — bukev — jelka z 700 m³ zaloge na rastiščih bu-jelka. V bližini so bili sestoji z zalogo 1100 m³. Vitalnost in pestrost sestojev po strukturi in obliki je kljub rosenju in mokroti potegnila Huberta iz poti v goščavo. In marsikom se je zahotelo, da ga posnema, kajti kaj takšnega pri nas več ne vidimo. Vitalnost jelke in bukve je ekstremna, pomlajevanje odlično, dani so vsi pogoji za izživljanje gozdarja, še posebno ker mu ni treba šteti škod zaradi številne avtohtone divjadi.

Gozdna meja je na tem področju šele v višini 1800 m n. v. Vmesne travnate površine na planotah na višini 1600 m Preko brdo pa namenljajo ovčereji, delno kmetijstvu in bodočemu turizmu. Slabo vreme in oblaki so nam s te travne planote zaprlj pogled na vso Črno goro. Zato pa smo srečali tu našega znanca iz ekskurzije po Bosni, prof. Pinteriča iz Sarajeva, ki je tu delal z ekipo Instituta Beograd. Čudi-

la sem se neizmernemu spominu: izmed tisoč gozdarjev, ki jih je srečeval ob svojem delu, se je spomnil tudi mene, kot enega izmed udeležencev ekskurzije po Bosni in Črni gori leta 1977.

V naselju delovišča Golijaska reka je spet prišla v poštev družabnost in gozdstoljubnost srbskih kolegov. Kajmak in ovčetina sta dala podlago za »piče«. Tajnik SIS SR Srbije je razlagal svoje gozdarske humoristične zgodbe, ing. Sapundžić je simpatično družil Srbe in Slovence, dr. Pinterič pa se je izkazal pri petju slovenskih narodnih pesmi. Pri tem je seveda spet briljiral Simon s svojim jodlanjem, muzikalichen Tuš pa mu je vneto pomagal.

Na poti proti Ivanjici smo si ogledali zemeljsko satelitsko postajo zgrajeno 1974. leta. Veličastna radarska parabola (japonske proizvodnje) tehta kar 266 ton s premerom 32 m. Za sedaj dela na preko 60 medcelinskih kanalih.

Po dolgem čakanju, že v mraku, pred zastraženo lesno industrijo v Ivanjici so nas končno spustili za ograjo. Videli naj bi žago, iverico in tovarno montažnih hiš. Zastoj v proizvodnji iverice in žage, neosvetljeni manipulacijski in skladišni prostori ter tiho prepovedan vstop v tovarno montažnih hiš nas je neprijetno presenetil. Edina svetla točka, ki smo jo opazili že prej iz avtobusa, je bila uskladiščena surovina za iverico in sicer sam prostorninski les listavcev debeline nad 4 cm, kar pri nas še za kurjavo kot sečne odpadke ne porabimo, ker se nam ne izplača spravljati in raje pokurimo hlodovino listavcev.

Pred nami je bila zadnja in najkrajša noč v Srbiji. Večina je odšla po mestu iskat zabavo, ostali pa smo ostali v hotelski restavraciji v prijetnem pogovoru z gozdarji gostitelji. Direktor šumske sekcije Ivanjica, na zunanost podoben Orsonu Walesu, se je izkazal kot živ leksikon srbske zgodovine in narodnih značilnosti, gozdarski idealist in ljubitelj Golije. Njegov »Čato« — gojitelj na obratu pa dober delavec in dober pivec, ki se je kar raznežil, ko je pripovedoval spomine o Radljah, Postojni, Snežniku, dr. Mlinšku in itd. Slovensko gozdarstvo mu je vzor.

Sobota, 27. 9. 1980

Čeprav je bila prosta sobota, se je zbrala ob 7. uri ob našem odhodu cela delegacija gozdarjev Ivanjice, da nas pozdravijo za slovo. Bila je to nepričakovana pozornost!

Na poti proti Tari smo se le za kratak čas ustavili v partizanskih Titovih Užicah in nato v spominskem parku na Kadinjači. Monumentalen objekt je res vreden pozornosti in množičnih obiskov od blizu in daleč.

GGE Tara, biser šumske sekcije Bajina Bašta ŠIK Titovo Užice, obsega gozdove na apnenčasti planini Tari v nadmorski višini 900 do 1350 m. Kontinentalna planiska klima in letne padavine do 1500 mm dajejo optimum za mezofilne drevesne vrste. Od skupne površine gozdov gge Tara (3500ha) je 95 % ekonomskih gozdov in le 5 % ostalih gozdov (rezervati, poizkusne ploskve, park-šume in varovalni gozdovi). Pretežni del enote pripada rastišču Fageto Abietum Serbicum in Piceetum exelsae Serbicum ter le v

manjši meri Pinetum nigrae. Endermit omorika pa se nahaja v različnih jelovih združbah v okolici Črnega vrha. Bogastvo GGE Tara pa je prikazano v naslednjih merilih:

razmereje drevesnih vrst — jel 68 %, smr 11,1 %, črni in beli bor 0,8 %, bu 17 %, ja 1,6 %, ostali list. 1,5 %.

Razmerje iglavci : listavci 81 : 19

Poprečna zaloga na ha 393,9 m³, 67 % iglavcev, 33 % listavcev.

Poprečni pri. na ha 10,3 m³, 8,0 m³ iglav., 2,3 m³ listav.

Poprečna masa drevesa: 0,77 m³, (igl. 0,64 m³, list. 1,31 m³).

Čeprav je produktivnost in kvaliteta listavcev slabša od iglavcev, jim posvečajo vso pozornost zaradi stabilnosti sestojev in ostalih meliorativnih funkcij zopet dr. Mlinškovi nasveti).

Med drugim se GGE Tara ponaša z 600 ha semenskih sestojev, med njimi 3 objekti omorike ter ŠIK Titovo Užice z letno proizvodnjo 30 milijonov sadik (90 % klasične, 10 % kontejnerske proizvodnje) oziroma letno sadnjo — obnovo na 1500 ha (sodelovanje z drevesnico Mengeš).

Zaradi pomanjkanja časa smo le iz avtobusa opazovali prelepe sestoje črnega in rdečega bora in semenske sestoje jelke, ki je na Tari izredno vitalna (prevladujejo namreč prebiralni sestoji). Za kratek čas smo se ustavili le na poizkusnem objektu prof. Milojkovića v 100-letnem sestoji smr.-jelke z 820 m³ zaloge, 16,6 m³ prirastka.

Zaradi vseh lepot in neoskrbnjenega naravnega bogastva se kompleks Tara predlaga za izločitev v nacionalni park, kjer bi gozdovi opravljali ostale splošne-koristne funkcije. V ta namen so že sedaj na Tari številni rekreacijski, vzgojni, počitniški in lovski objekti.

Prijetno vožnjo po gozdovih Tare pa je zamenjala na poti proti Bajini Bašti srhljiva vožnja nad prepadnim kanjonom Drine, vendar s prelepim pogledom HE Perućac in 54 km dolgo jezero za njim.

V mraku smo prispeli v Beograd. Vodič Samo, ki je že davno onemel, tu ni imel posla. Med nami je še vedno bil ing. Sapundić oziroma živi beograjski leksikon. Kot poklicni vodič nas je s pestro razlago vodil po vseh beograjskih znamenitostih: Avala, Dedinje, Terazije, Novi Beograd, predstavniške in vladne palače, fakultete, muzeji itd. Tudi šofer se je tu izkazal, saj je bil na svojih tleh — asfaltu in ne več na gozdni cesti.

Po skromni večerji v predmestju Beograda se je bilo težko z besedami zahvaliti ing. Sapundiću, ki je žrtvoval 6 dni za nas. Morda ga je prevzelo »filigransko gospodarjenje v slovenskih gozdovih,« kot se je izrazil ob slovesu.

Neveščnosti na letališču, slične onim lani v Frankfurtu ali letos na E6 v Grosuplju, so bile kmalu pozabljene. Ostala nam je v spominu le Srbija, vsa pestra, zanimiva, udarna in širokoptezna.

Vida Vrhnjak

BRALCI PIŠEJO

V uredništvo VIHARNIKA prihajajo pisma, v katerih bralci izražajo svoje želje, predloge, opozarjajo pa na napake, ki se občasno pojavljajo. Odločili smo se, da bomo taka pisma objavljali in tako

sproti odpravljali napake, hkrati pa poskušali upoštevati želje bralcev.

Tokrat objavljamo pismo prof. Albina Žizka.

SPOŠTOVANO UREDNIŠTVO

Dovolite ponovno nekaj dobronamernih pripomb k najnovjši številki VIHARNIKA, ki sem jo danes prejel.

Zadnje mesece se je jezikovna plat glasila tako izboljšala, da nimam več pripomb, v kolikor bi pa še bile, so pa bolj v zvezi z rabo zemljepisnih imen, kar je pa še vedno splošna sodobna šibkost naše jezikovne kulture v splošnem narodnem merilu, ker preveč padamo pod vpliv drugih sosednjih jezikov, ki teh izraznih fines sploh nimajo, na primer v Ptuj in na Ptuj, na Razbor.

Torej k stvari.

Tokrat se moram dotakniti dveh spodrsrljav iz znanja zemljepisja naše ožje slovenske domovine.

Vaša sotrudnica Martina Podričnik je bila na počitnicah pri stricu na Slovenskem Koroškem. Bila je med samimi Slovenci in vendar v prispevku opažam, da je tudi ona nevede in nehote, posredno ali neposredno padla pod vpliv nemškega kulturnega izražanja. Pokrajino, kjer je počitnikovala, v prispevku namreč imenuje Rožna dolina, ker jo nemško govoreči pač imenujejo Rosental. Oboje je pa napačno. Pravilno je samo Rož. Ko so Nemci nekaj stoletij za Slovenci začeli poselevjati podeželje Koroške, so slišali izraz Rož za vse podolje med Karavankami in planoto Na gorah. Ker pa nemški jezik nima te sposobnosti, da bi izrazil krajepis-

na imena z eno besedo, ampak morajo dodati obče ime za zemljepisne pojme npr. Darmstadt, Hamburg, Frankfurt, Drantal, Sau Alpe, Kanser Gebirge itd., so bili prisiljeni slovenski izraz prestaviti v nemščino. Pomotoma so dobesedno prevedli rož od rože (cvetice) in tako je nemška beseda Rose dobila še obči dodatni pojem za dolino — Tal, kar je tudi izposojenka nemščine iz slovensčine. Slično napako so napravili, ko so prevedli izraz Svinja. Ker so od slovenskih domačinov spoznali samo ime za domačo žival, so izraz svinja prevedli die San in tako danes pravijo San Alpe, v resnici pa so naši predniki po ležiščih svinca dali gorovju ime Svinja (Pripona -ja je staroslovanska za ženski spol, dočim -j za moški spol, ki je ohranjena še v imenu Slovenj Gradec).

Tudi slovensko ime Rož nima nič skupnega z botaniko, temveč tako so po svoje začeli rabiti ime Ras, ki so ga slišali od ilirskih domačinov. Kaj je pomenil, še danes ni znano.

Drugi spodrsrljav so naši transverzalci zagrešili, ko so prestopili Savo, niso vandrili po gorenjski temveč po dolenski strani. Pokrajinam Kranjske vojvodine so dali ime Ljubljanski gospodje. Tako je bilo po Savi navzgor »v Gorenjsko«, po Savi navzdol »v Dolensko«, proti morju Notranjska. Tam, kjer je pa bila čisto bela narodna našo na kraju Kranjske, so pa dali ime Bela krajina.

Albin Žizka

Bodoči gozdarji na Triglavu

18., 19. in 20. septembra smo imeli dijak 3. letnika gozdarske tehniške šole 3-dnevno planinsko turo. Namen te ture je mnogostranski: preizkus telesne sposobnosti, zblizanje nas gozdarjev z naravo pa tudi strokovno usposabljanje (predavanja in ogled gospodarjenja z gozdovi na Gorenjskem).

Prvi dan smo začeli bolj neplaninsko, saj smo morali z avtobusom najprej iz Postojne do Ljubljane in nato dalje do naše prve postaje v Doslovčah, kjer smo pripravili tudi kratek kulturni program, posvečen F. S. Finžgarju, ki se je tu rodil. Potem nas je pot vodila v Belco. Ta kraj je za nas bodoče gozdarske tehnike izredno zanimiv. Tu smo se srečali s hudourniki in z bojem gorenjskih gozdarjev proti njihovemu uničevalnemu delovanju. Hudournik je struga, po kateri ob nalivih gmote vode odnašajo vse, kar je ob njihovi poti. Odnašajo prstenino pa tudi grobe ka-

menine. Skoraj petino Slovenije odpade na hudourniška področja. Gozd sam je odlična borba proti eroziji. Kjer pa je zaradi človeka ali kako drugače porušeno naravno ravnotežje, so posledice strahovite. Človek se proti hudournikom bori na razne načine, predvsem je to delo gozdarjev. Tako smo v Belci videli tipične pregrade v strugi hudournika. Te pregrade so seveda zahtevale ogromno sredstev, saj smo izračunali, da bi beton za njih zadostoval za celo nasele. Danes so že v dobri meri zapolnjene, s čimer izgublajo na funkcionalnosti.

Druga zanimivost za nas bodoče operativce je bila gozdna žičnica, kakršne najbrž drugod v Sloveniji ne bi več zasledili. Ker drugačno spravilo ni možno, se še vedno poslužujejo te preživele metode, ki je bila nekdanj veliko v uporabi. Ima nekaj dobrih, koristnih strahov (Nadaljevanje na 12. strani)

V UREDNIŠTU SMO PREJELI DVA PRISPEVKA O IZLETU PO POTEH AVNOJ. ZARADI RAZLIČNOSTI IN ZANIMIVOSTI TEKSTOV OBJAVLJAMO OBA.

Po poteh AVNOJ

TOK Ravne je za svoje kmete koope- rante pripravil trodnevni izlet po poteh AVNOJ. Udeležilo se ga je sto kmetov in članov kolektiva. Sicer je nekaterim ta pot že poznana, so pa tudi taki, ki jim še ni bilo dano, da bi se udeležili podobne ekskurzije in bi prav za to rada napisala nekaj utrinkov in vtisov s te poti. Naš prvi postanek je bil v Jasenovcu na Hrvaškem, kjer smo si ogledali največje koncentracijsko taborišče pri nas ali tretje v Evropi. Ta mučilnica smrti in groze je bila vsa leta vojne in to pod nemško komando, upravljali pa so jo ustaši. Razprostiralo se je na več kot stodvajsetih ha površine. Najbrž dovolj pove samo številka sedemsto tisoč žrtev, da si lahko predstavljamo, koliko grozodejstev se je zgodilo tu. Sicer so ob kapitulaciji Nemci požgali za seboj vse, vendar se je še ohranilo precej dokaznega gradiva, ki je sedaj shranjeno v muzeju na mestu ene izmed barak. Ko sem stopala po tem prostoru in ogledovala te predmete, so se mi ježili lasje. Več vrst nožev in pa kiji, s katerimi

so pobijali svoje žrtve. Tu niso streljali, pač pa so morili samo z noži in kiji. V par besedah ni mogoče opisati vse, kar smo tu slišali, vendar moram reči, da je bil za nas, ki smo rojeni po vojni, velik šok, kaj šele za tiste, ki so to preživljali. Tega, kar se je dogajalo tu, ne bi smeli pozabiti nikoli.

Močno presunjeni smo zatem nadaljevali pot naprej proti Bosni, nato skozi Banja Luko, do Jajca, kjer smo si ogledali dvorano, v kateri se je »rodila« naša nova Jugoslavija. Tudi tu smo bili polni globokih vtisov, ko smo poslušali razlago vodiča in ko smo stopali okrog stola, kjer je takrat sedel tovariš Tito.

Po tem ogledu in po prenočevanju v Bosanskem Petrovcu smo se naslednji dan peljali v Drvar. Tu smo si ogledali dva kulturna spomenika naše revolucije: Titovo pečino in muzej, v katerem so shranjeni osebni predmeti tovariša Tita: foto- grafski aparat, tobaknica in še nekaj drugih stvari ter njegovo uniformo, ki so jo zajeli Nemci in je bila po vojni vrnjena Jugoslaviji. Prav vsi pa smo se povzpeli do pečine, v kateri je bil glavni štab s Titom na čelu takrat, ko je bil desant na Drvar in kar načuditi se nismo mogli, kako se je iz te pasti lahko rešil. Iz pečine je lep pogled na Drvar, ki je skoraj v celoti obnovljen, saj je bil skoraj ves porušen. Ta ogled je za vsakega enkratno doživetje in fotoaparati kar niso nehali škrtati — vsak je želel imeti dokaz, da je res bil v Drvarju in vem, da bo ta ogled ostal vsem v prelepem spominu. Od tu smo se obrnili proti morju. Naš cilj za ta dan je bil Filip Jakov, kamor smo mimo Šibeni-

ka prispeli okrog dveh popoldne. Se preden bi prešla na to, bi rada napisala nekaj besed o Bosni. Čeprav sem prepotovala že Hrvatsko, Srbijo in Makedonijo, si nisem mogla predstavljati, kako raznolika je pravzaprav Jugoslavija. Peljali smo se kilometre in kilometre, po par ur skupaj, pa nismo videli drugega kot pust nerodoviten svet. Samo kamenje in pritlikavo grmovje. »Pri nas na mnogih krajih ni toliko zemlje, da bi se je najedel,« je nekoč pripovedoval neki Bosanec in zdaj mu res verjamem. Ko smo zrla skozi okna v ta puščavski svet, se je prenekateremu stožilo po naših gozdovih in v tem trenutku bi se nam zdelo lepa še najslabša rast. Mnogo lepšo podobo je dalo morje in zdelo se je nam, da se kar nismo mogli nagledat bujnega zelenja v Filip Jakovu. Tu smo si po dveh napornih dneh vožnje tudi dodobra odpočili in kopel v morju, ki je še bilo prijetno toplo, je res dobro dela.

Tretji dan smo sredi popoldneva krenili nazaj proti domu. V Filip Jakovu nas je presenetila domačnost in izredna pozornost. Osebe nas je ob prihodu čakalo že na pragu in ko smo odhajali so nas pospremili do avtobusov in nam mahali v slovo. Res, bili smo presrečni in ves čas bivanja smo se počutili kot doma. Marsikdo je izražal željo, da bi nikamor drugam ne šel na dopust, če bi se kdaj mogel odtrgat za kak dan.

Iz Filip Jakova smo krenili do Plitvičkih jezer, kjer smo si ta naravni park tudi ogledali. Tretji dan našega potovanja se je tako bližal h koncu, samo par ur vožnje še, večerja na Ptujskem gradu in prispeli smo nazaj na Koroško. Čeprav nas ni bilo samo tri dni, se nam je zdelo, da že dolgo nismo bili doma. Saj je res bilo lepo, enkratno doživetje je bila ta pot za nas vse, vendar kmečki človek je pač tak — težko se odtrga od doma, čeprav le za tri dni. Potrebuje zemljo in zemlja njega. Pa živina in otroci in še tisoč drugih del, ki le s težavo pogrešijo gospodarjevo roko. In eno zanimivost opažam na vseh izletih, ki sem se jih udeležila. Ko smo odhajali od doma, so se šale kar vsipale ena za drugo, nihče ni omenjal ne dela ne dolžnosti, kot da je vse zaklenil doma, pred nami so bili samo tisti dnevi, ki jih bomo preživeli skupaj, ko pa smo se vračali, se je beseda čedalje bolj vrtela okrog doma, okrog gospodarstva. Neka nevidna sila nas je vlekla nazaj in beseda je bila namenjena samo domu. Prav pa je, da se ti izleti prirejajo, da kmetje pridejo skupaj, se med seboj spoznajo. Tudi kmečki človek je še kako potreben razvedrila, da je kak dan brez svojih vsakodnevnih opravkov. Moram zapisati, da je ta izlet dosegel svoj namen, mnogo smo videli, bila pa je tudi prilika, da smo se par ur v

(Nadaljevanje z 11. strani)

ni npr.: deluje na principu samotežnosti in zato ni potrebno gorivo, kar je v današnji energetski krizi nedvomno dobrodošlo. Na žalost ji ne manjka tudi slabosti (pobira lahko le 2—3 hlode...). Takšno spravilo in prevoz je kljub določenim prednostim izredno drago tako, da delajo z izgubo, kot so nam razložili naši gostitelji. Po ogledu žičnic je sledila prava gozdarska malica: kruh z zaseko in steklenica piva, kar smo pošteno izkoristili, saj smo imeli že pajčevino v želodcih.

To je bil najbolj strokoven del poti, šele pri Aljaževem domu smo postali pravi planinci. Obloženi s težkimi nahrbtniki smo jo mahnil na Triglav. Prvi dan smo se povzpeli do Kredarice, tu prespali, zgodaj zjutraj pa smo nadaljevali pot na vrh. Vreme je bilo čudovito in naši vodniki, ki so bili že nekolikokrat na strehi Slovenije, so nam zatrjili, da imaš takšno srečo le vsakih nekaj let. Sonce je sijalo s svojo največjo močjo, nebo jasno kakor ribje oko, okoli nas pa kakor morje oblakov, iznad katerih so kukali posamezni vrhovi, med njimi še posebno lepi ledeniki

v Avstriji. Prelepo je bilo, da bi lahko opisal, prav paziti si moral, da nisi omahnil, pijan od lepote.

Na žalost smo se morali ločiti od najvišjega, kraljevskega vrha. Še zadnji pogled naokrog in že smo se spuščali. Ustavili smo se pri koči Planiki, nato pa smo jo mahnil na Dolič in dalje na Triglavsko jezera, kjer smo tudi prespali.

Tretji dan smo bili vsi nekoliko žalostni, ker smo vedeli, da je to zadnji dan naše ture. Po ne prehudi stezi smo preko Komne po 5 urah prispeli na naš cilj, do slapa Savice. Med potjo smo poslušali strokovno predavanje tov. prof. Mlakarja in inž. Krasnova o vegetacijskih pasovih, o planinskem rastju in o Triglavskem narodnem parku.

Nedvomno je bila tura več kot le prijeten izlet, saj smo precej obogatili svoje znanje in tisto, kar smo se naučili iz knjig prenesli v naravo. Poleg tega smo okrepili prijateljske vezi v naši razredni skupnosti, pa tudi s profesorji smo vzpostavili drugačen, bolj prisrčen odnos. Mislim, da je tura v vseh pogledih uspela in upam, da bo GTS s takšno prakso nadaljevala tudi v prihodnje.

Poročnik Milan

Filip Jakovu tudi poveselili. Nihče izmed udeležencev ni bil slabe volje, vse je za seboj potegnila pesem in morda je bil še kdo, ki se je po daljšem času zopet zavrtel.

Ob koncu mojega pisanja naj se v imenu vseh udeležencev zahvalim organiza-

torjem in vodji izleta. Posebej velja zahvala direktorju TOK Ravne tovarišu Logarju, ki je izlet tudi vodil in ga res odlično organiziral ter referentki za turizem pri TOK Ravne tovarišici Eti, ki je tako skrbela za nas, da ne bi kdo ostal brez postelje ali kosila ali pa kje na cesti.

Ne smem pozabiti še na dva šoferja, ki sta nas po taki naporni turi srečno pripeljala nazaj.

Vsem še enkrat iskrena hvala v želji, da se še kdaj srečamo na podobnih potovanjih.

Anica Kumer

Izlet po poteh AVNOJ

O izletu na Češki je pisal Ajnžik, jaz pa naj njegovo pisanje dopolnim še s »poročilom« o izletu, ki ga je gozdno gospodarstvo naše občine načrtovalo in izvedlo v septembru.

11. septembra ob 4. uri zjutraj sta dva avtobusa odpeljala sto ljudi na izlet, v glavnem kmete in nekaj gozdnih delavcev. Pot nas je vodila skozi Maribor, Ptuj, Krapino in Zagreb do Jasenovca, kjer so organizatorji načrtovali prvi večji postanek.

Kakor živa priča naše težke zgodovine so brezštevni grobovi, ki skrivajo v sebi sto tisoč jetnikov, ki so bili zverinsko mučeni v zaporih in kasneje še bolj zverinsko umorjeni. Mogočen spomenik žrtvam 2. svetovne vojne v Jasenovcu nam ne more vrniti vseh tistih naših mater, otrok, partizanov, domačinov, ... ki so jim ustaši s smehom na licu parali trebuhe, sekali glave, morili brez konca. Je pa priča težkega trpljenja ljudi, ki so se borili za to, kar imamo danes. Tega ne smemo pozabiti!

Pot smo nadaljevali po Slavoniji do Novske, kjer nas je čakalo, že kar sestradane, dobro kosilo, od tam pa smo šli na jug, v Bosno, hribovito in revno, pa bogato sledi težkih časov. Najprej smo se ustavili v Jajcu.

Kdo ne ve, da so prav v Jajcu novembra meseca 1943 odločili, da bo Jugoslavija demokratična državna skupnost vseh jugoslovanskih narodov, da so Titu podelili naslov »maršal Jugoslavije«, da so vladi stare Jugoslavije odvzeli vse pravice vladanja? Kdo ne ve, da so tu temelji naše demokratične federativne Jugoslavije?

Obiskali smo kongresno dvorano in poslušali Titov govor z 2. zasedanja AVNOJ, posnetega na magnetofonskem traku.

Bili pa smo tudi razočarani. Tako onesnaženega, z odpadki vseh vrst nastlanega mesta med vso potjo še nismo videli, zato je bilo naše presenečenje tem večje, da je v kraju s tako pomembnim imenom čistoča enaka ničli. In nehote se ti je porodilo vprašanje ali od vseh čudovitih urejenih cest med bosanskim gorovjem ni ostalo niti toliko denarja, da bi Jajcu kupili koše za smeti?

Dan se je nagibal v noč, zato smo se peljali le še do Bosanskih Petrovcev, kjer nas je že čakala večerja v lepem planinskem okolju, na svežem zraku, ki smo ga v avtobusu

že kar nekako pogrešali. Počutili smo se domače, v ozadje smo potisnili Jasenovac in Jajce ter 600 km dolgo pot in se po »koroško razkomotili«. Trije muzikantje in dobra črnina pa so skrbeli za dobro voljo sprostite željnih udeležencev izleta.

Nov dan, nova pot. V Drvar — mesto heroj. Ob desantu 25. maja 1944 je ostalo neporušenih le 13 hiš, padli so skoraj vsi gojenci politične šole in skoraj vsi domačini. Pa vendar je bil uspeh naš, kajti vrhovnemu štabu s Titom na čelu, ki je bil okupatorjev cilj, se je uspelo rešiti. Ogleдали smo si pečino, v kateri je bil skrit vrhovni štab, naši muzikanti pa so s svojimi frajtonarcami pripravili domačinom pravo presenečenje, saj takega čuda še menda niso videli tako od blizu. Gremo na morje!, smo rekli v Drvarju in šli še bolj na jug. V Šibeniku in nato ob obali navzgor skozi Biograd do Filip Jakova, kjer ima naš gozdni obrat svoje letovišče in svoj počitniški dom. Prizrčen sprejem domačih kuharic nas je ganil in nam letovišče še bolj približal. Po okusnem in lepo serviranem kosilu smo se, željni sonca, šli namakati v še kar toplo, pa za nas, nevajene morja, kar preveč slano vodo. To je bil poseben užitek za nas vse.

V Filip Jakovu smo ostali še naslednji dan do kosila, ki je bilo malo bolj zgodaj kot sicer, saj je bil to naš zadnji dan izleta in se je bilo treba vrniti še nazaj na Koroško.

Pot nas je vodila preko Velebita, skozi kraško Liko do Plitvičkih jezer. Posebno Lika s svojimi kraškimi posebnostmi je bila za nas kmete zanimiva. Ravnina in zemlja, ki je popolnoma brez življenja, z izjemo Belega polja, kjer je le bilo nekaj obdelovanega. Mi hribovski kmetje, kar ne moremo razumeti, da je lahko tudi v ravnini zemlja, ki je slabša od naše hribovske, da je kje takšna zemlja, da ne daje ničesar od sebe. Tak je pač naš kraški svet.

Plitvice — svet lepot. Ljudje, ki ne znajo videti lepih stvari so rekli: voda je pač voda. Toda nekemu drugemu ti belo zeleni slapovi, svežina in mir pomenijo nekaj več kot navaden graben. Pomenijo mu sprostitev in užitek, zato mu je žal, da je bilo za ogled Plitvičkih jezer časa le dobro uro.

Za konec smo se še vsi skupaj slikali, to pa je bilo hkrati slovo od Hrvaške, kajti naša naslednja postaja je bila Ptuj.

Pod gradom smo večerjali, pa tudi plesno glasbo smo imeli, toda utrujeni od naporne poti in željni domače postelje smo raje nadaljevali pot domov.

Ob škrabljanju dežja po avtobusnih šipah smo še enkrat v mislih obnovili tri dni dolgo pot in se končno zadovoljni zahvalili organizatorjem, da so nam pripravili zanimivo in prijetno pot, zahvalili smo se šoferju in sopotnikom, da smo si znali narediti pot veselo in lepo.

Takih izletov si še želimo!

Martina Podričnik

ZMDA „Partizanski put '80“ — nepozabno doživetje

V brigado grem. Kam? Na zvezno mladinsko delovno akcijo »PARTIZANSKI PUT 80« na Fruško goro. Kdaj? Avgusta. Pametno, tudi to je šola za življenje. Nekako tako je potekal pogovor doma, ko sem povedal o svoji odločitvi.

Pred prijavo na to ZMDA sem sicer že dosti slišal o delu in poteku na takšnih MDA, vendar kar hočeš dobro poznati in kasneje ocenjevati, moraš sam doživeti.

Prvič sem prišel v Vojvodino, razsežno ravnopokrajno, daleč od doma in mogoče le malo mlad, da ne rečem premlad, sem se znašel v naselju »LETENKA« med več kot 300 brigadirji iz Makedonije, Srbije, Hrvatske, Vojvodine, Nemčije in naše brigade ZDRAVKO ČEBULAR-RADO iz Slovenj Gradca.

Prve dni, ko smo pričeli z delom, še nisem prav dojel vsebine takšne akcije. Da dosežemo čimboljše uspehe, smo se dobesedno »zagnali« na delo. Rezultati so pokazali, da znamo, če hočemo. Čeprav je bila poprečna starost v naši brigadi le 18 let, smo normo presagali za 40 do 50%. Ta naša zagnanost se nam je malce maščevala, kajti dobiti žulje že pri prvih kubikih prekopane zemlje, ni šala. Še huje od žuljev pa je bilo to, da imamo Slovenci zelo sladko kri. Še v življenju nisem doživel takšne invazije komarjev, kakor je doletela nas, brigadirje. Niso imeli ne voznega reda, niti omejitve vožnje parni — neparni, ne »HORA LEGALIS«, sekali in udarjali so vse živo. Rečem vam, da je bil to pravi, pravcati pokol. No ja, preživeli smo ga pa le. Vsem tistim, ki mislijo, da je delo na MDA rekreacija, pa v informacijo le to: vstajali smo ob 3.45 (malo se nas je na račun pospravljanja dežurni včasih usmilil do 4. ure), potem telovadba, pospravljanje, dviganje zastave, zajtrk in odhod na traso, kjer nas je pestila vročina do 36 stopinj C, ali pa je bilo kakor iz škafo, toda vedno smo vztrajali do konca.

Delovišča smo imeli tudi do 60 km oddaljena od naselja. Bomo pa spanje nadaljevali v avtobusu, sem mislil, toda kaj, ko v avtobusu niso bili vsi zaspani. Že ko si zaprl oči, da bi malo podaljšal spanje, se je že čul krik: »DA SE ČUJE PJESMA«. No smo pa tam. Bomo pač peli in se dodobra prebudili.

Da ne boste mislili, da smo samo preganjali komarje in peli, naj omenim, da smo gradili cesto »PARTIZANSKI PUT«, ki ga gradimo, da ohranimo spomin na NOB. Ta pot, je pot spominov na herojska leta, prebita med NOB. To bomo dokazali tudi mi, da v bratstvu in enotnosti znamo nadaljevati delo, ki so ga naši borci začeli med vojno, saj hočemo, da ostane naša in TITOVA Jugoslavija enotna in bratska država.

Vendar ni bil naš delovni pripomoček samo kramp ali lopata. Seznanili smo se tudi z gozdarskimi opravili in pri delu v gozdu smo se nekako najbolje znašli, pa čeprav tega dela še nikoli nismo delali. Krčili smo namreč gozd. Nič kaj lahko delo, bi rekel, kadar se znajde sekira v nevesčjih rokah. Pa saj veste, stpi so nekoliko pritočnejši in vsaj meni bolj znani. Oh, pa kaj bi. Saj smo Slovenci, ki živimo v gozdu in z gozdom. Tudi to delo nam je šlo dobro od rok. Tako tudi pri pogozdovanju nismo imeli težav. Upam, da bo za nami vsaj dobro rastlo, ker smo se toliko znojili.

Povsem novo pa je bilo zame obiranje koruznih metlic. Obiranje storžev že, to vem, kakor in zakaj, toda čemu trganje koruznih metlic in to seveda na normo. Pa smo tudi

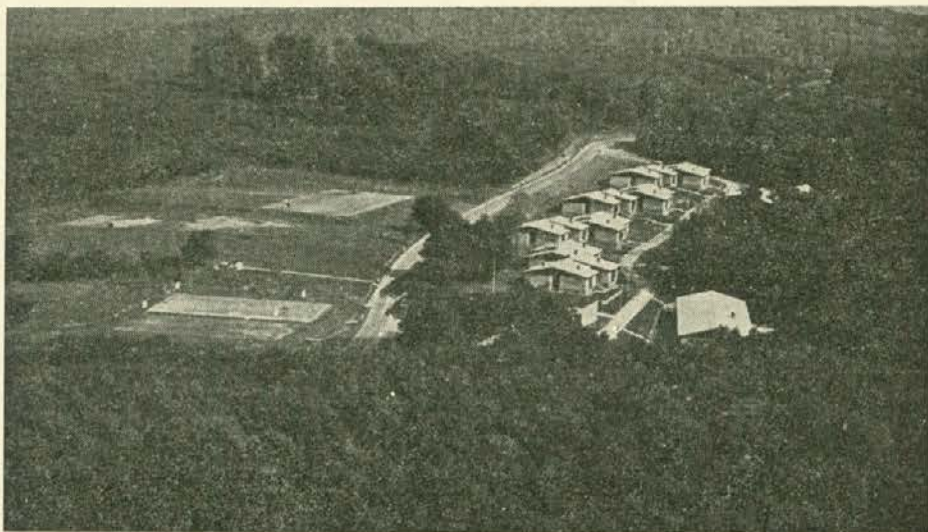
to preživeli, pa čeprav še danes čisto točno ne vem, kako sem se znašel na več kilometrih njiv in zakaj smo trgali metlice. Glavno je, da smo kotuzo dobro »očupali«.

No pa nikar ne mislite, da smo na MDA samo delali! Ne, nasprotno! Tudi pestro obogaten prosti čas smo imeli. Mamice, ne mislite, da smo tako hudo trpeli. Res smo po prihodu s trase oziroma po kosilu, kakor snopje obležali v posteljah, toda ob 16. uri smo pričeli z delom na trasah brez krampov, lopat in podobnega orodja. Takrat smo se posvetili delu na področju utrjevanja bratstva, prijateljstva, tovarištva. Tu smo se med drugimi srečali tudi s šolo samoupravljanja. Organizirali smo različne krožke »kurse«, v katerih smo vsi pridno sodelovali. Naj omenim samo nekatere: marksistični krožek, delegatski klub, pionirski, informativne dejavnosti, kulturne dejavnosti, tehnične aktivnosti — strojepis, foto krožek, razni tečaji... Naš prosti čas pa so zapolnjevali tudi mnogi gostje npr: naši olimpijci — Slobodan Kačar na čelu, razni vidni politiki AP Vojvodine, ki so nam pripravljali tako imenovane »politične tribine«. V naši MDA pa smo skoraj vsi brigadirji zaključili politično šolo. Mislim, da nam bo vse to zelo koristilo v nadaljnjem življenju.

Nepozaben pa je bil tudi naš obisk v Beogradu, na Dedinju v Užiški 15. Kot vsi vemo, so tam shranjeni posmrtni ostanki našega dragega maršala tov. TITA. Čeprav je bil to že moj drugi obisk v tej hiši cvetja in žalosti, me je še vedno močno stisnilo pri srcu. Še vedno težko dojamem, da našega TITA ni več med nami. Toda njega ni le fizično. Ostal je in bo med nami, ostali so njegovi cilji, njegovi načrti, hotenja, njegove misli in delo. Mir, bratstvo in enotnost med narodi in narodnostmi! Njegov pogum, zavest in delo. Zavedam se, da sem TITOV brigadir, in da moram nadaljevati in ohranjati to, kar nam je TITO zapustil. Tu sem vam nanizal le malo spominov na moje prvo brigadirsko življenje v MDB »ZDRAVKO ČEBULAR-RADO« na Fruški gori v Vojvodini. Mislim, da se moramo zahvaliti tudi delovnim organizacijam, ki so nam finančno omogočile odhod na akcijo, saj je bilo pokroviteljstvo naše brigade združeno delo občine Slovenj Gradec.

Spoznal sem, da je za mladega človeka življenje in delo v taki skupnosti koristno. Upam, da bom še imel priložnost, da se še kdaj udeležimo delovne akcije, kajti spomini in nova prijateljstva ostanejo za vedno nepozabna.

Brigadirski Z D R A V O
Robert WALT L

Brigadirsko naselje

David in Simon Križovnik iz Mislinje sta na letošnje gobarske trofeje zelo ponosna

DOPISUJ
V
SVOJE
GLASILO

Tri krizanteme

Pisalo se je leto 1945. Leto osvoboditve — konec vojne. Vendar je bilo za mnoge boleče, posebno za tiste, ki so jim najdražji padli v boju že na pragu svobode.

Municije je ležalo povsod polno. Starši so s strahom v srcu dopovedovali otrokom, naj ne pobirajo in razbijajo najdenih patronov, posebno naj se varuje rdečih žogic — granat. Otroci pa so imeli ravno s tem posebno veselje.

Tudi za Varmachnikovo družino je to leto zapisano v kroniko. Bilo je v začetku novembra. Vreme je bilo še razmeroma suho in toplo. Kmetje so še pasli svojo živino. Varmachnikova dva sinova: Mihec in Silvo, deset in dvanajst let stara fantiča in Maks, sin moje sestre, približno enakih let, so bili vedno skupaj — doma in na paši. Ko so tistega usodnega večera prignali živino s paše domov, so se veselo smejali in prosili mamo za kruh. Dala jim ga je in pripomnila, da bo že skoraj večerja. Med svojim delom se jim je smehljala in jih opazovala, kako korajžno so grizli domači kruh. Na dvorišču se je ustavil sosed s konjem. Prihajal je iz mlina. Razvil se je pogovor. Ko se je mama vrnila v kuhinjo, pastirčkov ni bilo več nikjer. Začudila se je, kam neki so izginili. Misleč, da so v hlevu ali pri teti, je mirno pripravljala večerjo. Naenkrat je odjeknila močna eksplozija, da je zajecal še temni gozd nad hišo. Vsi so od strahu onemeli. Konj na dvorišču je pobesnel in stresel polne vreče moke z voza.

Zaslišali so slabe boleče glasove na hribu nad hišo. Sestrin sin Maks je klical svojo mamo na pomoč. Drobeci granate so mu prestrelili obe nogi in jih čisto razmesarili. Povedal je, da so se igrali z granato, ki so jo našli sosedovi fantje. Povili so ga v rjuho in ga nesli v bolnico v Slovenj Gradec. Te poti ni preživel. Druga dva sta bila na mestu nesreče mrtva. V vrhovih smrek je zašumel lahen vetrič, kot da jim poje še zadnjo uspa vanko. Nebo se je pooblačilo in začele so padati drobne snežinke, da bi prekrile zadnje žrtve druge svetovne vojne.

Vso noč so iskali ostanke teles, ki so bili raztreseni daleč naokoli. Od bolečine onemogla mama ni mogla več iskati. Drugi dan je to opravila sosed. V košarico je pobrala vse ostanke mladih teles. Tako je vojna zahtevala žrtve tudi še v času zlate svobode.

Mihaela Lenart

Njena pot življenja

Pod obronkom gozda, kakih par sto metrov nad Velunjo leži domačija Varmachnikovih. Nekoč je bila to le majhna kmetija, danes pa se že lahko šteje med večje.

Na tej kmetiji živijo le štiri osebe. Stara mama, ki je letos avgusta praznovala že osemdesetletnico, snaha in dva vnuka. Čeprav je mama dosegla že visoko starost, je še čila in zdrava, toži le, da jo boljijo noge. To posestvo je dobila od svojih staršev. Za pomoč pri delu si je dobila pridnega in dobrega moža. Z ljubeznijo sta obdelovala zemljo. Ker so sosedje iz različnih vzrokov odhajali drugam, se jima je zdelo škoda, da bi njihovo zemljo preraslo grmičevje in sta jo odkupila in jo obdelovala, kar je bilo v korist tudi vsej družbi.

V zakonu se jima je rodilo devet otrok, od katerih živijo le še trije. Skupaj z možem sta preživela obe vojni in si delila hude in lepe čase.

Ko sem se pogovarjala z njo o preteklih časih, ki se jih še zelo dobro spominja, so se ji pred očmi zgrnila vsa dolga leta življenja. V srcu se ji je ponovno odprla bolečina slovesa njenih dragih, ki jih ne bo nikoli pozabila. Oči so se ji zasolile. Sočutno sem spremljala v mislih njene besede.

Spomin na Kohove

Pustega in meglenega jesenskega dne sem se odpravil na Kozji vrh pri Ojstri. Pot me je vodila mimo samotne Kohove domačije, kjer je na hiši pritrjena spomska plošča z napisom:

»SEŽGALI DOM SO IN DRUŽINO...«. Ponovno me je zmrazilo do dna duše ob spominu na kruto preteklost.

V prvih dneh novembra mineva šestintrideset let od tega žalostnega dogodka. Preden sem nadaljeval pot sem se poklonil spominu teh ljudi, ki so umrli tako krute smrti.

Ko sem nadaljeval pot so mi ponovno oživel spomini na to družino in naša otroška leta. Bili smo precej oddaljeni drug od drugega, v šolo pa smo z mlajšimi hodili skupaj.

Starejših morda ne bi poznali, če ne bi s svojo glasbo sodelovali v naši farni cerkvi. Na majhni Kohovi kmetiji je s starši odraščalo pet fantov in dve dekleti. Bila je to skrbna in marljiva družina. Poleti so obdelovali svoj košček zemlje, hodili v »travniki« in opravljali druga priložnostna dela, pozimi pa so pele statve, na katerih so izdelovali lanena in druga platna. Starejša hči Julka je bila v službi in tako s svojimi prihranki pomagala mlajšemu bratu pri študiju, a na žalost je ta med študijem umrl. Vsa družina je bila glasbeno nadarjena. Radi so prepevali doma in ob drugih priložnostih, oče in sinovi pa so igrali na razna glasbila po ohceti in veseliceh. Cela Kohova družina je uživala med okoličani spoštovanje in ugled.

Bolj globoko sta mi ostala v spominu mlajša dva: Anica, in Peter, s katerim sva skupaj začela drgniti šolsko klop. Peter je bil blede, okrogločlen fantič, velikokrat ga zaradi bolezni po več dni ni bilo v šolo, a drugače je bil nagajiv in živahen. Rad je prepeval, včasih pa je prinesel s seboj ustne orglice, iz katerih je izvabljal lepe melodije. V

Njeni prvi trije sinovi so umrli že v rani mladosti, dva pa sta postala žrtvi druge svetovne vojne. Njeno srce je jokalo, ko je spremljala krsto za krsto na pokopališče v Razbor. V grozni bolečini je šla za krsto, v kateri so bili ostanke dveh sinov in nečaka, ki jih je ubila granata. Najbolj pa se ji je trgalo srce, ko je pred sedmimi leti spremljala krsto najstarejšega sina, ki ji ga je ugonobila zahrbtna bolezen. Ta je edini ostal pri njej. Bil je dober in priden, zato sta mu mirne duše zaupala posestvo. Obnovil je hišo, nameraval je obnoviti tudi gospodarsko poslovanje in imel še mnogo načrtov, a jih žal zaradi bolezni ni mogel uresničiti. Bil je vedno vder in šaljiv. S harmoniko ali klarinetom je razveseljeval ljudi na raznih prireditvah in njegov lep tenor je bil nepogrešljiv v vsakem zboru. Zapustil jih je v najlepših možkih letih. Bil je tudi član zelene bratovščine kot njegov oče, ki je tudi umrl čez osem mesecev.

Kmalu, eden za drugim, so odhajali tudi vsi njeni sosednje, znanci in prijatelji, čeprav vsi mlajši od nje. Ostala je sama, kakor edina bilka sredi zasnežene poljane.

Jesen življenja pa ji lepšajo še njen edini sin, dve hčeri ter vnuki in snaha. Z njo smo tudi mi, ki ji želimo še vrsto zdravnih in srečnih let.

Mihaela Lenart

tistih časih so bile orglice redkost za šolarja, medtem ko jih danes le še redko kateri šolar vzame v roke.

Mati, oče in trije sinovi so tik pred vojno v krajših presledkih drug za drugim umrli. Ostali sta le še hčerka in mlajša sinova Poldi in Peter. Ker pa sta tudi Anica in Poldi šla v službo, sta dala kmetijo v najem in pri najemnikih je ostal najmlajši Peter. Poldi in najemnikovi sinovi so se pridružili partizanom in tako so partizani postali tudi večkratni gostje Kohove domačije, dokler niso bili izdani.

Prišli so gestapovci iz Dravograda, še prej so požgali mežnarjo pri Sv. Urbanu. Mater so nekje med potjo ujeli, očeta in dva otroka pa k sreči ni bilo doma, nato so prišli še h Kohu, pobili so najemnico in njeno hčer Tončko ter nekaj talcev, ki so jih privedli s seboj in vse skupaj zmetali v goreč hram. Peterček, ki ga je malo prej sosed slišal, pa peti tisto otožno pesem: »... pušelje pač mora bit' zelen al' plav, z njim bom slovo jemal...«, pač ni vedel, da si poje v svoje slovo. Gnal je breje ovce od sosedu proti domu, ko so še njega ujeli ter ga vrgli v ogenj. Tako je komaj petnajstletni sošolec daroval svoje mlado življenje za svobodo.

Tudi brata Poldija so ujeli Nemci nekje na Remšniku, privezanega k drevesu so ga hudo mučili in nato ustrelili z drugimi ujetimi soborci.

Tako je preminil rod Kohovih fantov, ki so nosili priimek hišnega imena. Morda je kdo izmed Kohovih prednikov kupil to domačijo in se je poimenoval po njihovem priimku.

Po vojni si je hčerka Julka z možem zgradila na pogorišču skromen, a lep domek, ki ji služi za oddih. Včasih se ji pridruži še sestra Anica z družino, ki živi na kmetiji, ki je doživljala enako težko usodo. Tudi ob njeni hiši stoji spomenik padlim borcem. Skupaj obujata spomine na svoje lepe in tudi težke dni.

Mori Ludvik

Mojca Zabukovec

Veliko ljudi odhaja v pokoj, tako je pač že od nekdaj, toda malo je ljudi, ki bi svojo delovno dobo pričeli in končali pri istem delodajalcu, ne glede na to, da so se pogosto menjavale firme in nazivi.

Negotov je bil njen korak, ko je stopila na prag takratne gozdne uprave na Ravnah. Prišla je brez diplome, toda s pridnimi

rokami in »brihtno glavo«, kot temu rečemo. Menjavali so se upravitelji, šefi in direktorji, vendar sem prepričana in lahko trdim, da jim je bila največkrat desna roka. Delo je opravljala v najtežjih delovnih pogojih, v takratnih planskih letih. Ni bilo časa misliti na dodatno izobraževanje, na izpopolnjevanje. Ni poznala 42-urnega delovnika. Če je bilo treba delati po ves dan, ni poznala besede »ne«, ko ji je bilo ukazano delo.

Poznala in delala je vsa dela. Stari arhivi hranijo podpise na blagajniških dnevnikih, osebenih kartonih plačilnih listah, blagovnem knjigovodstvu. Še in še bi lahko naštevala. Rada je pripovedovala o svojih začetkih na delovnem mestu. Bilo je veliko lepih dni, toda žal v zadnjih letih tudi nekaj manj veselih. Njen značaj je tak, da je znala krmariti tudi v kalnih vodah.

Njeno delo je bilo natančno in vestno. Svoje znanje ni držala zase. Rada je to posredovala mlajšim.

Mojca, med tvojimi sodelavkami je nastala praznina. Dolgo smo bile skupaj. Prav gotovo se boš rada spominjala naših prijetnih ur, ko smo s smehom premagovale nekatere neprijetnosti. Iz tvojega dnevnika bi lahko pisala in prebirala še in še. Te vrstice so le en mali delček vsega, kar bi bila morala zapisati.

Vsi skupaj ti želimo, bodi zdrava in srečna.

V. Gerl

MOJCI ZABUKOVEC

35 let je minilo.
»Le kdaj se je to zgodilo?«,
sprrašuješ Mojca se,
ko od sodelavcev poslavljaš se.

Negotov je bil tvoj korak,
ko stopila si na gozdne uprave prag.
Takrat nisi slutila,
da vsa leta boš tu pustila.

Za pisalno mizo pustila si leta,
pustila mladost.
V papirje rumene zavite,
marsikatere je tvoja skrivnost.

Ko zadnji si saldo uredila,
sloza je iz oči kanila.

Mojca mnogo naših je želja,
a ena naj velja.
Ustavi se pred semaforjem,
ki kaže srečo, a ne gorja.

V. Gerl

Franc Mori

Najbolj težko zapušča gozdar svoje delovno mesto. Tako je tudi Mori s težkim srcem že pred leti zapustil revir. Moral je na drugo lažje delovno mesto, kajti leta v gozdarstvu za rod, ki sedaj odhaja, niso bila lahka. Revirna vodstva so se vedno večala, ne manjšala. Gozdar je moral odkazovati, prevzemati les ob panju, vršiti vsa dela v svojem revirju, tako od cest do gojenja, varstva itd.

Službena vozila so bila zanje le sanje. V revirje so peljale le steze, ne pa asfaltirane in lepe ceste, kot so sedaj. Težki delovni pogoji so tudi Morija upognili. Svoje gozdarsko delo je opravljal vestno, prav tako kot je bil sedaj skrben gospodar v skladišču do konca julija 1980, ko je bil inv. upokojen. Tov. Morija naj ob odhodu v pokoj spremlja to, da je bil pošten, deloven in tovariški. Rad je mladim gozdarjem dajal napotke. Naj pogled na gozd, ki mu je dajal življenje, ne orosi očesa, temveč naj s ponosom reče: »Ta mladi nasad je delo mojih rok«.

Kolektiv se mu zahvaljuje za vse, kar je storil za gozdarstvo in mu želi veliko lepih dni.

Ko pogled bo kdaj obstal,
na lepi smreki, jelki, boru,
ki si mu ti življenje dal,
ko si ga skrbno varoval,
tedaj prislunni gozdu, ki je zašepetal:
»Hvala, ker si me negoval!«

V. Gerl

Zelene straže

ZAHVALA TOZD TRANSPORT IN SERVISI

Upokojenci TOZD Transport in servisi se vljudno zahvaljujemo za povabilo na izlet na Dedinje. Bili smo zadovoljni z organizacijo izleta, obenem pa razočarani nad nekaterimi neprijetnostmi, ki smo jih opazili. Nerazumljivo je, zakaj prebi-

valci mesta Beograda tako zanemarijajo izgled samega mesta. Toliko nečistoče na enem mestu težko najdeš kje drugje. Snagi mesta bi lahko posvečali več pozornosti, saj se v to mesto dnevno steka ogromno obiskovalcev, ne samo domačih, ampak tudi tujih državljanov pride veliko.

V eni največjih restavracij »Zagrebe« smo lahko doživeli drugo neprijetno presenečenje — topla — »mrzla« jedila. Triurno čakanje na vlak in mraz pa je marsikomu nakopalo gripo, angino. Te nevspečnosti naj bodo opozorilo tistim, ki mislijo obiskati Beograd, da se tople oblečejo.

Gartner Franc

Gore so bile v ozadju še temne. Toda hipoma, brez zarje kot ponavadi, so se redki koprenasti oblaki nad gorami zlato zasvetili in skozi se je pripeljalo sonce, šibko, mrzlo, kot bi si s težavo utiralo pot na sinje nebo.

Nato je svetlo zasijalo na zasneženo pokrajino, ki je zablestela v tisočeri kristalih. Zrak je bil mrzel in čist, narava razkošno lepa, posuta z biseri.

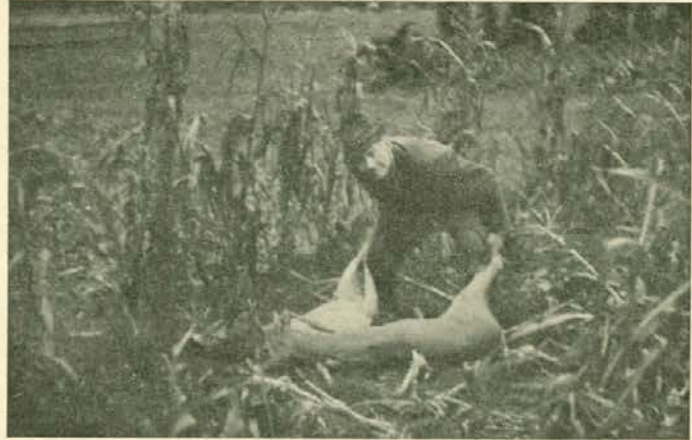
S pogledom sem ljubkoval to lepoto.

Kako je dober človek v naravi!

Mehak je kot veter, ki v vejah trepeče in, ki pajčolane tišine razgrinja povsod, vsepovsod.

Kako lepo bi bilo
romati vse življenje
skozi zeleni gozd
in se ne ustaviti...

PERAT — KOSOVEL

Ujetima srnjakoma v žice električnega pastirja je Ivan pomagal nazaj v naravo

Ivan Štern odhaja v pogoj

V mesecu avgustu smo se v tovarni ivernih plošč v Otiškem vrhu poslovili od sodelavca **Ivana ŠTERNA**, ki odhaja v zaslužni pokoj.

Zares težko je pisati o človeku, ki je bil vse življenje zaposlan gozdovom, zeleni bratovščini.

Če tako posedi za mizo in se krog njega zbere družba, beseda vedno nanese na stotere spomine in dogodke, tako o njegovem delu, največkrat pa o »jagi«. Oči mu kar zasvetijo od veselja, obraz mu postane mehak in v ostrih potezah, ki jih je v lice zapisal čas, se vrišejo tudi sledovi otroškosti. Tedaj za potezami moža zagledaš mladostni svet Ivana. Mogoče imaš včasih le občutek, da ni bilo toliko sonca in svetlobe v tej otroškosti in mladosti. Mislim pa, da je bila ta mladost vendarle lepa.

Njegova življenjska pot se je začela 26. junija 1923 na Platu pri Mežici — pri Oberu, v družini, kjer je bilo šest otrok. Otroštvo je preživel doma, blizu gozdov, kjer je rad prebil ves svoj prosti čas. Še večje veselje zanj pa je bilo, ko ga je oče vzel s seboj na lov. Pri Oberu imajo v rodu zasajeno ljubezen do gozda in veselje do lovtva, saj so tudi Ivanovi bratje sprejeli to dediščino za svojo ter jo prav tako prenašajo naprej na svoje potomce.

Ivan je s petnajstimi leti uplenil prvega gamsa, seveda ob prisotnosti in pomoči svojega očeta — lovca. Prosila sem ga, da mi opiše ta dogodek, ki mu bo verjetno ostal v spominu, kot najlepši. Povedal je, da je bilo to v Pogorevcu neko lepo jesensko popoldne. Nesreča je bila le v tem, da je bil gams skoraj tako težak kot Ivan in moral ga je nesti sam.

Potem pa je prišel v Jugoslavijo okupator in tudi za Ivana so se pričeli težki časi. Zbiral je orožje, ki je bilo sprva namenjeno lovu, toda že čez kratko časa so puške romale v partizane. Zanje je vedel znani koroški partizan Čapaj, ki je nato padel v Jazbini pri Petriču.

V mesecu januarju 1943 so Ivana Nemci poslali skupaj z drugimi Korošci v delovno skupino na Avstrijsko Štajersko — hitro za tem pa so z lažjo, da gredo domov, poslali z ekspresnim vlakom v Francijo njega in tovariše, kjer so jih preoblekli v vojaške obleke — postali so »janičarji«. V letu 1944 pa je Ivan pobegnil v domovino ter se priključil narodnoosvobodilnemu gibanju. Razodel mi je, da je bil v teh hudih dneh za njega najlepši doživljanje, ko je s prijatelji — soborci prišel k Brančurniku pri Prevaljah dne 9. maja 1945. Tam so videli umik nemškega okupatorja iz naše domovine, ko so se umikali proti železniški postaji. Njihova poslavljanja pa so še vedno spremljali rafali iz pušk, ki so med vojno pobile toliko nedolžnih ljudi. Pri Brančurniku so jih pričakovala dekleta in mladina z odprtimi rokami in polnimi košarami cvetja. Bila je SVOBODA.

Po vojni se je Ivan odločil, da bo gozdar, zato je odšel v Maribor, kjer je obiskoval gozdarsko šolo. Na prvo gozdarsko prakso je moral Ivan na Notranjsko v Bistvo pri Vrhniki. Vendar Ivan tam ni vzdržal dolgo. Začutil je željo po domu, po koroških gozdovih, zato je zaprosil za premostitev. Ta želja se mu je uresničila leta 1948, ko je bil zopet doma, zaposlen na gozdni upravi v Dravogradu. Leta 1949 je bil Ivan

nameščen za prvega normirca gozdarskih del pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec. Leta 1950 pa nameščen za najmlajšega upravitelja pri gozdarskem obratu Slovenj Gradec.

Tukaj je Ivan srečal tudi sopotnico svojega življenja. Z Vero sta se vzela leta 1952 in Ivan je ostal v Slovenj Gradcu, kjer si je ustvaril dom in družino.

Ostal je zvest ljubezni do gozdov in ves čas delal v gozdarstvu, kjer je bil še večkrat premeščen.

Leta 1972 — v decembru pa smo Ivana sprejeli v našo tovarno. Verjetno za njega to niso bili lahki časi. Preiti iz gozdarstva v lesno industrijo, vsekakor ni bilo lahko. Ivan je opravljal odgovorno delo — preskrbo tovarne s surovinami in reprodukcijskim materialom. Imel je veliko odgovornost za pravočasno nabavo materialov, da je tovarna lahko nemoteno obratovala in da ni prišlo do zastojev. Zaupal mi je, da industrija le ni gozdarstvo, da je treba biti hiter, točen, vztrajen, sicer ne greš v korak z razvojem. Naj povem, da se je Ivan tudi »iverke« hitro navadil ter da je svoje delo vestno opravljal vse do upokojitve v avgustu 1980.

Seveda pa Ivan ni pozabil svoje druge velike ljubezni — LOVA. Doma ima veliko zbirko trofej, na katero je zelo ponosen. Ko sem ga vprašala, kaj najraje lovi — mi je rekel: na prvem mestu gams, na drugem divji prašič. Zadnjega prašiča je uplenil pred nekaj dnevi prav blizu naše tovarne.

Ivan, pogrešali te bomo! Pogrešali bomo tvojo veselost, smisel za humor, tvoja pripovedovanja o »jagi«, o tvojih potovanjih. Manjkal nam boš!

V jeseni tvojega življenja pa ti želimo veliko lepih dni v krogu svojih doma, predvsem pa »dober pogled in ravne cevi«.

H. Janše

Bralci preberite!

Kako smo gospodarili v Lesni v letošnjem tričetrtletju o tem so razpravljali delavski sveti temeljnih organizacij, odbor za gospodarjenje na 2. seji dne 28. 10. 1980 in delavski svet delovne organizacije na 4. seji dne 30. 10. 1980.

Gradivo o gospodarjenju je obširno. V zgoščeni vsebini je v pisarnah TOZD in TOK, imajo pa ga tudi vaši delegati.

Služba za obveščanje v delovni organizaciji je pripravila posebno informacijo, ki je zaradi varčnosti razmnožena v 400 izvodih. Vsak TOZD in TOK je prejel nekaj izvodov. Vsem delavcem in kmetom je informacija na razpolago v TOZD in TOK. Veseli bomo, če si boste informacijo ogledali, jo skrbno prebrali in morda nam celo sporočili vaše mnenje.

Ida Robnik

Kaj vse smo dosegli na področju obveščanja v združenem delu v občini Slovenj Gradec

KOMISIJA ZA PRIPRAVO ANALIZE IN OCENE STANJA INFORMIRANJA V ZDRUŽENEM DELU PRI OK SZDL SLOVENJ GRADEC JE NA SVOJI SEJI, DNE 15. OKTOBRA 1980 UGOTOVILA NASLEDNJE

V združenem delu predstavljajo glavne vire informiranja:

- delegatski sistem,
- službe za pripravo informacij,
- interna glasila,
- interna ozvočenja

Delegatski sistem mora biti osnova za širjenje vseh vrst organiziranih, dobro pripravljenih informacij, to se pravi vseh tistih, s katerimi lahko dosežemo kvalitetno stopnjo pri soodločanju, upravljanju itd. Žal je bilo iz razgovora prisotnih razvidno, da smo s preobsežnimi materiali dosegli ravno nasprotno učinke. Ne bi ponavljali že znanih dejstev, ker je za oceno dela delegacij določena druga komisija. Vendar poudarjamo, da tudi združeno delo ni izjema, saj se z enakimi problemi srečujejo delegati samoupravnih organov DPO in raznih komisij. Srečujemo pa se tudi s primeri, ko nimajo na razpolago nobenih gradiv. Za pozitivno pa bi morali izpostaviti akcijo ob zaključnih računih, s katero smo naredili kvaliteten premik pri informiranju in posredovanju gradiv. Tako smo zainteresirali res vsakega delavca z enostavnim posredovanjem. Ta primer bi morali pogosteje izkoristiti na drugih področjih in podobne načine vpeljati povsod tam, kjer nam sedaj ne gre.

Službe za pripravo informacij (tajniki samoup. organov, uredniki uredništva, itd.)

Od vseh, ki se organizirano ali profesionalno ukvarjajo s pripravo informacij, je v veliki meri odvisen uspeh posredovane informacije med delavci. Delavec si želi predvsem aktualnih informacij o dogodkih, ki so se pravkar zgodili in so zanj pomembni ter seveda to, da so informacije iz zanesljivih virov.

Vse službe, ki so nam za informiranje na razpolago, morajo pravočasno posredovati informacijo. Ugotovili smo, da se žal le redkokje poslužujejo informacij na matricah — ciklostil, ki sicer ni nova oblika, je pa že preverjena kot učinkovita.

Mnenja smo bili, da samo pravočasna in sprotna informacija lahko pripelje do kvalitetnega ukrepanja, oziroma razreševanja določenih problemov.

Interna glasila so v vseh večjih delovnih sredinah že precej razširjena oblika informiranja. O sami kvaliteti nismo razpravljali (saj deluje v okviru OK SZDL stalni odbor, ki se ukvarja s pregledom glasil). Vendar smo imeli le nekaj pripomb. Vsa glasila načeloma obravnavajo pretekle ali prihodnje dogodke, kar je seve-

da razumljivo glede na sam postopek do izida glasila. S tem zainteresiranost za branje nekoliko upade (pomanjkanje tekoče problematike), vendar se določeno število še bolj zanima zanj. Predvsem je tu očiten primer glasila Viharnik, za katerega je med kmeti kooperati veliko zanimanje. Glede na to, da predstavljajo glasila določeno finančno obremenitev združenega dela, bi si morali prizadevati, da služijo svojemu namenu. Pomembno se nam zdi tudi dejstvo, da nivo internih glasil ne sme padati, čeprav se jim včasih očita, da so strokovna, menimo, da ne smejo »poneumljati« bralca. Vsekakor pa se naj upoštevajo specifičnosti vsake sredine po strukturi zaposlenih.

Pri pripravi gradiva za glasila se pogosto srečujemo tudi s problemom pridobivanja informacij. Velikokrat službe ali osebe, ki delajo na področju priprave gradiva za glasila nimajo pregleda nad važnimi dogodki, saj tudi njih »pozabijo« informirati. Tako se rado zgodi, da pomembne informacije ne pridejo v glasila oz. do delovnih ljudi. Izpostavili smo tudi problem piscev člankov, ker jih je premalo oz. se pojavljajo vedno eni in isti.

Interna ozvočenja — ustna informacija zavzema še vedno pomembno mesto v oblikah informiranja. V nekaterih kolektivih se poslužujejo ozvočenja večkrat na dan, kar prispeva k neposrednemu informiranju. Dejstvo pa je, da je potrebno te oblike modernizirati z učinkovito pripravljenimi programi, ki bodo veliko bližji delavcu, kot je bilo v praksi do sedaj.

Ugotovitev, da se je stanje na področju informiranosti izboljšalo oz. napredovalo, lahko podkrepimo z ugotovitvami, da delavci v združenem delu vedno pogosteje zahtevajo pred važnimi odločitvami že pripravljene materiale — informacije, da vedno bolj prebirajo glasila, oglase, sklepe, se zbirajo na zborih kolektiva itd. Obstaja pa še problem »pretoka informacij«. Delegati premalokrat prenašajo mnenja DS, IO OOS, OO ZK na svoje sodelavce, tako se večkrat zgodi, da se določene informacije zadržujejo samo v nekaterih krogih.

Lahko bi trdili, da smo z delom na področju informiranja napredovali do tiste stopnje, ko nam preostane le še krog ljudi, »ki noče biti informiran«, se pravi, da kljub vsem načinom nismo prodrli do njihove zavesti. To pa je problem, ki ga moramo skupno reševati.

O pomembni vlogi drugega tiska, radia in televizije ter o osebni informiranosti vsakega posameznika bo potrebno spregovoriti še kdaj drugič.

Pri oceni so sodelovali: Oto Čegovnik, Mara Čerče, Ivan Logar, Ivan Rogolšek, Ida Robnik in predsednik komisije Martina Kolar.

Gripa bo spet „prišla“

Čeprav svetovna zdravstvena preventivna služba to jesen še ni ugotovila prisotnosti povzročitelja gripe, so vse nacionalne zdravstvene službe že pripravljene na »spopad« z njo, ko bo potrebno. Težko je že naprej reči, na katerem koncu zemeljske oble in s kakšnim orožjem (kateri tip) bo pričela svoj pohod.

Ne glede na to, je tudi naša regionalna higiensko-epidemiološka služba že pripravila prve orientacijske programe za izvedbo množične zaščite občanov — programe cepljenja. Tudi zagrebški proizvajalec cepiva že čaka na obvestilo svetovne zdravstvene organizacije o vrsti povzročitelja, proti kateremu bo potem izdelal zadostne količine cepiva.

Menimo, da ni potrebno posebej poudarjati velik gospodarski in zdravstveni pomen, ki ga ima množična zaščita proti gripi.

Vsem je znano, da je masovna zaščita delovnih kolektivov v koroški regiji že dolgoletna tradicija. Redke so delovne organizacije, ki svojih delavcev ne prijavijo k cepljenju. V občinah Dravograd, Radlje, Slovenj Gradec in Ravne, cepimo vsako leto poprečno preko 10.000 občanov, kar znaša več kot eno četrtino celotnega aktivnega prebivalstva.

Delovne organizacije (Železarna Ravne, Papirnica Prevalje, Rudnik Mežica, TIP Otiški vrh, Tovarna usnja Slovenj Gradec, Fecro-Gorenje, Tovarna meril Slovenj Gradec, Dravske elektrarne, Tovarna stavbnega pohištva Radlje, Stroj Radlje, Okus Radlje, Lesna Slovenj Gradec, gradbena podjetja, vse šole, prometne, trgovske in gostinske delovne organizacije) že petnajst let zaporedoma omogočajo masovno zaščito proti gripi s cepljenjem.

Ugodna posledica te izjemne zdravstvene zavesti in razumevanja je, da v naši regiji že pet let nismo imeli epidemičnega vala oz. masovnega obolenja zaradi gripe. Direktno se to kaže v izredno mali odsotnosti z

dela zaradi omenjenega obolenja in zmanjšanim izpadom proizvodnje zaradi epidemije.

Prebivalstvo koroške regije je zaradi rednega vsakoletnega cepljenja že precej zaščiteno. Lahko bi rekli, da je to izjemen primer v Sloveniji, saj kažejo statistični podatki za Slovenijo prav v koroškem koncu procentualno najnižje obolevanje na število prebivalcev ter absolutno odsotnost epidemičnega vala.

Uspeh cepljenja je torej na dlani. Res je, da stroški za delovno organizacijo, ki prijavi k cepljenju 1000 ali več delavcev, niso majhni, so pa še vedno velikokrat manjši od tistih, ki bi jih povzročil izpad proizvodnje zaradi epidemije med delavci.

Točnih navodil za letošnje cepljenje še nimamo, bo pa verjetno potekalo tako kot lani (3 x v razmahu po 14 dni). Cepili bomo v mesecu novembru in decembru. Cena cepiva je letos občutno višja (ca. 55%), nekoliko višji bodo tudi stroški cepljenja. Prepričani smo, da ta povečan izdatek ne bo bistveno zmanjšal število cepljenjcev.

Cepljenje ne preprečuje le obolenja za gripo, temveč zmanjšuje tudi možnost komplikacij (pljučnice, srčna obolenja, obolenja prebavil in dihalnih organov, ledvic itd.) po eventualnem obolenju za gripo pri tistih, ki so bili nepopolno cepljeni.

Današnji tempo življenja v civiliziranem svetu nas sili, da bolj skrbimo za svoje zdravje. Prav zato smo prepričani, da bo odziv k cepljenju vsaj tak, kot je bil zadnja leta. Končno smo tudi iz obrambnih razlogov dolžni preprečevati nalezljiva obolenja, ki odvzemajo obrambno in družbeno-samozaščitno moč naroda.

V prihodnjih dneh bomo vsem delovnim organizacijam poslali vabila za cepljenje. Prijave bo sprejemala Higiensko-epidemiološka služba Koroškega zdravstvenega doma na Ravnah. Kot vsa leta doslej, bomo tudi letos upoštevali želje delovnih organizacij in urnike cepljenja izdelali skupaj z njimi.

Vodja HES — Glavič J.

Kadrovske vesti

Prišli v TOZD (avgust 1980)

Priimek in ime — Datum nastopa dela — profil pokl. po dej. izobrazbi — Profil pokl. po del. mestu — Organizacija, iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA NA KOROŠKEM

Čas Miran, 1. 8. 1980, VS gozd. inženir, VS rev. vodja, DSSP

Žaže Milan, 1. 8. 1980, SS gozd. tehnik, SS pripravnik, prva zaposlitev

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI

Langbauer Srečko, 18. 8. 1980, KV gozdar, KV gozd. delavec, iz JNA

TOZD GOZDARSTVO RADLJE

Ajtnik Feliks, 1. 8. 1980, KV gozdar, KV gozd. delavec, TOZD gozd. Radlje

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

Matič Mirko, 6. 8. 1980, NK delavec, PK delavec, Tovarna lepenke Prevalje

Nikolič Vasilija, 13. 8. 1980, NK delavec, PK delavec, Stavbenik Prevalje

Stanta Mirko, 13. 8. 1980, gimn. maturant, PK delavec, TP Pameče

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

Vukoje Nedeljko, 1. 8. 1980, VS dipl. inž., SS športni ref., prva zaposlitev

Grobelnik Boris, 7. 8. 1980, PK delavec, PK pom. pri stroju, prva zaposlitev

Konečnik Martin, 8. 8. 1980, KV mehanik kmet. stroj., PK pom. pri stroju, prva zaposlitev

TOZD TOVARNA OKEN PODVELKA

Planinšič Alojz, 4. 8. 1980, NK delavec, KV delavec, prva zaposlitev

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH

Potočnik Zmago, 1. 8. 1980, PK delavec, PK delavec

Roger Vojko, 1. 8. 1980, KV delavec, KV delavec

Ravnikar Viljem, 6. 8. 1980, KV delavec, KV delavec

Poročnik Milan, 1. 8. 1980, KV delavec, KV delavec

Slemnik Vinko, 14. 8. 1980, KV delavec, KV delavec

Saldo Ivan, 21. 8. 1980, KV delavec, PK delavec

Ledinek Karel, 25. 8. 1980, KV delavec, KV delavec

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC

Martinaš Zlatko, 4. 8. 1980, NK delavec, PK delavec

Mamič Drago, 14. 8. 1980, NK delavec, PK delavec

Grgič Ivan, 14. 8. 1980, NK delavec, PK delavec

Subašič Peter, 14. 8. 1980, KV delavec, PK delavec

Grgič Blaž, 14. 8. 1980, PK delavec, PK delavec

Barunčič Tomislav, 21. 8. 1980, NK delavec, PK delavec

Kraljevič Slavko, 21. 8. 1980, NK delavec, PK delavec

Sabljo Zdravko, 21. 8. 1980, NK delavec, PK delavec

TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC

Merzdovnik Darinka, 1. 8. 1980, KV delavka, KV delavka, prva zaposlitev

Smidhofer Jože, 11. 8. 1980, NK delavec, NK delavec, prva zaposlitev

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC

Ruprecht Maks, 1. 8. 1980, KV šofer, KV šofer, TIS Pameče

Odšli iz TOZD (avgust 1980)

TOK GOZDARSTVO RAVNE

Mori Franc, 31. 7. 1980, NS delavec, NS delavec, upokojitev

TOZD ŽAGA VUHRED

Pavlič Mirko, 7. 8. 1980, NK delavec, PK delavec

Knehtl Branko, 31. 7. 1980, NK delavec, PK delavec

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

Pšeničnik Ivan, 31. 7. 1980, NK delavec, PK delavec, v Železarno Ravne
 Mozgan Mimica, 7. 7. 1980, NK delavec, PK delavec
 Kraiger Marjan, 15. 8. 1980, NK delavec, PK delavec
 Matič Mirko, 22. 8. 1980, NK delavec, PK delavec, v Železarno Ravne
 Garič Mato, 4. 8. 1980, PK delavec, KV vodja stroja, Inter Maribor
 Markovič Slavic, 4. 8. 1980, PK delavka, KV sort. oblog Stanta Mirko, 12. 8. 1980, SS gimn. maturant, SS vodja skl. iveric, TOZD TP Prevalje
 Bajrami Faik, 15. 8. 1980, PK delavec, PK pom. pri stroj., Avtoprevoz Dravograd
 Svab Rudolf, 19. 8. 1980, PK delavec, VK vzdrž. stroj.
 Vuletič Senka, 27. 8. 1980, PK delavec, KV razlaganje regalov
 Stolcer Jožica, 31. 8. 1980, PK delavka, KV servirka, Pre-vent Slovenj Gradec
 Arnečič Jože, 31. 8. 1980, PK delavec, KV čuvaj, starostna upokojitev

TOZD TOVARNA OKEN PODVELKA

Račnik Jurij, 27. 6. 1980, PK delavec, PK delavec
 Ratkovič Ivan, 31. 7. 1980, SS delavec, SS delavec, ŽTP Maribor
 Sušec Frančiška, 31. 7. 1980, NK delavec, KV delavec, starostna upokojitev
 Miholač Alojz, 27. 8. 1980, NK delavec, KV delavec, inva-lidska upokojitev

TOZD TOVARNA IVERNII PLOŠČ OTIŠKI VRH

Potočnik Zmago, 2. 8. 1980, PK delavec, PK delavec, sa-movoljno
 Saldo Ivan, 21. 8. 1980, KV delavec, PK delavec
 Vozič Janez, 10. 7. 1980, SS delavec, PK delavec, JNA
 Štern Ivan, 15. 8. 1980, SS delavec, SS delavec, upokojitev
 Brajnik Ivan, 16. 8. 1980, KV delavec, KV delavec

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC

Topič Ljubo, 30. 8. 1980, NK delavec, PK delavec
 Topič Božo, 30. 8. 1980, NK delavec, PK delavec
 Krasniči Sabit, 25. 8. 1980, NK delavec, PK delavec

TOZD TRANSPORT IN SERVISI PAMEČE

Kotnik Janez, 9. 8. 1980, KV voznik, PK delavec

TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC

Marjanovič Milan, 25. 7. 1980, NK delavec, NK delavec
 Biljanovič Stanko, 31. 7. 1980, NK delavec, NK delavec
 Kete Dragica, 31. 8. 1980, SS ekonomski tehnik, SS de-lavka, Komunalna skupnost Slovenj Gradec

TOZD GOSTINSTVO IN TURIZEM SLOVENJ GRADEC

Barl Štefka, 18. 8. 1980, KV delavka, KV delavka, Kolin-ska Ljubljana

GIBANJE DELAVCEV V MESECU AVGUSTU 1980

TOZD	M	Ž	Skupaj
Gozdarstvo Slovenj Gradec	43	4	47
Gozdarstvo Mislinja	58	4	62
Gozdarstvo Črna	142	12	154
Gozdarstvo Radlje	133	22	155
TOK gozdarstvo Slovenj Gradec	36	2	38
TOK gozdarstvo Radlje	34	5	39
TOK gozdarstvo Ravne	30	7	37
TOK gozdarstvo Dravograd	15	3	18
Žaga Mislinja	47	7	54
Žaga Otiški vrh	54	10	64
Žaga Mušenik	41	6	47
Žaga Vuhred	67	10	77
Tovarna pohoštva Prevalje	66	108	174
Tovarna pohoštva Pameče	163	186	349
Tovarna stavbnega pohoštva Radlje	73	24	97
Tovarna oken Podvelka	89	95	184
Tovarna ivernih plošč Otiški vrh	205	25	230
Gradnje Slovenj Gradec	76	7	83
Transport in servisi Slovenj Gradec	134	13	147
Centralno lesno skladišče Otiški vrh	39	5	44
Nova oprema Slovenj Gradec	174	137	311
Delovna skupnost za opravljanje del skupnega pomena	68	144	212
Costinstvo in turizem Slovenj Gradec	10	13+2v	23+2v
Blagovni promet Slovenj Gradec	60	52	112
SKUPAJ	1.857	901	2.758

Darinka Urbanc

Prišli v TOZD

Primek in ime — Datum nastopa dela — Profil. pokl. po dej. izobrazbi — Profil. pokl. po del. mestu — Organizacija iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO RADLJE OB DRAVI

Pečovnik Marjan, 1. 9. 1980, NK delavec, NK delavec v mehanični dalavnici, prekvalifikacija

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

Nastič Stana, 1. 9. 1980, NK delavka, PK delavka, Gorenje Velenje

Stevanovič Lili, 3. 9. 1980, NK delavka, NK delavka, Tur. pod. Banja

Debelak Jožica, 8. 9. 1980, NK delavka, PK delavka, To-varna meril Slovenj Gradec

Ružojič Olga, 15. 9. 1980, KV delavka, PK delavka, Gore-nje Velenje

Jurjec Bernarda, 15. 9. 1980, SS delavka, PK delavka, prva zaposlitev

Panič Milena, 17. 9. 1980, NK delavka, PK delavka, To-varna meril Slovenj Gradec

Jovanovič Lela, 17. 9. 1980, NK delavka, PK delavka, Gorenje Velenje

Radovanovič Dragica, 22. 9. 1980, NK delavka, PK delav-ka, Gorenje Velenje

Karič Olga, 25. 9. 1980, KV delavka, PK delavka, Metal-plast Ruše

Ziberna Darinka, 25. 9. 1980, KV delavka, PK delavka, prva zaposlitev

Uršnik Rosvita, 30. 9. 1980, KV delavka, PK delavka, prva zaposlitev

Bogar Miro, 2. 9. 1980, NK delavka, PK delavka, Fekro Slovenj Gradec

Mihajlovič Milivoje, 5. 9. 1980, NK delavka, PK delavka, Tovarna lesnita in lepenke Prevalje

Nazaku Hysen, 16. 9. 1980, NK delavka, PK delavka, To-varna lesnita in lepenke Prevalje

Perič Dragan, 17. 9. 1980, NK delavec, NK delavec, prva zaposlitev

Ferk Dušan, 17. 9. 1980, NK delavec, PK delavec, TP Pa-meče

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

Meričnik Irena, 1. 9. 1980, SS les. tehnik, SS pripravnik, prva zaposlitev

Šavc Vida, 4. 9. 1980, SS vzgojiteljica, PK pomoč. pri stro-ju, prva zaposlitev

Korošec Mira, 5. 9. 1980, KV mizar, PK vodja stroja, prva zaposlitev

Nabernik Fanika, 11. 9. 1980, KV kuharica, PK pomoč pri stroj., prva zaposlitev

Janšek Anton, 11. 9. 1980, PK delavec, PK pomoč pri stroj., prva zaposlitev

Juvan Vera, 15. 9. 1980, PK delavka, KV ročno čiščenje, Gorenje Velenje

Germavc Ema, 16. 9. 1980, KV frizerka, KV ročno čiščenje, prva zaposlitev

Zupanc Franci, 17. 9. 1980, PK delavec, PK pomoč pri stroju, prva zaposlitev

Naglič Ivan, 18. 9. 1980, PK delavec, PK delavec, prva za-poslitev

Rogelšek Rudolf, 19. 9. 1980, PK delavec, PK pomoč. pri stroju, prva zaposlitev

Frideršek Jože, 23. 9. 1980, priučen mizar, PK pomoč pri stroju, prva zaposlitev

TOZD TOVARNA POHIŠTVA RADLJE OB DRAVI

Veronika Zlatko, 1. 9. 1980, KV mizar, KV mizar, prva zaposlitev

Pogač Jožefa, 1. 9. 1980, NK mizar, PK mizar. dela, prva zaposlitev

Maher Zofija, 8. 9. 1980, NK delavka, PK mizar. dela, prva zaposlitev

TOZD TOVARNA OKEN PODVELKA

Ambrož Jožefa, 5. 9. 1980, NK delavka, KV delavka, Go-renje Muta

Kajzer Zlatka, 5. 9. 1980, NK delavka, PK delavka, prva zaposlitev

Lamprecht Milena, 8. 9. 1980, SS delavka, SS delavka, prva zaposlitev

Ladis Jožica, 8. 9. 1980, NK delavka, KV delavka, Talis Sentilj
 Ropret Jožica, 15. 9. 1980, NK delavka, PK delavka, Tekstilna industrija Otiški vrh
 Zep Anton, 16. 9. 1980, KV delavec, KV delavec, Tovarna dušika Ruše
 Vrbnjak Karel, 22. 9. 1980, NK delavec, PK delavec, prva zaposlitev
TOZD TOVARNA IVERNII PLOŠČ OTIŠKI VRH
 Gaube Franc, 29. 9. 1980, delavec, PK delavec, prva zaposlitev
 Gorinšek Janko, 30. 9. 1980, KV delavec, KV delavec, prva zaposlitev
TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
 Topič Pero, 1. 9. 1980, NK delavec, PK delavec
 Pavlovič Anton, 8. 9. 1980, NK delavec, PK delavec,
 Topič Blago, 22. 9. 1980, NK delavec, PK delavec
 Topič Ivan, 23. 9. 1980, NK delavec, PK delavec
TOZD TRANSPORT IN SERVISI SLOVENJ GRADEC
 Žel Roza, 4. 9. 1980, NK delavka, PK snažilka, Šolski center Slovenj Gradec
 Hodnik Joško, KV ključav., KV ključav., iz šole
 Podstenšek Milan, 1. 8. 1980, KV ključav., KV ključav., prva zaposlitev
 Razgoršek Boris, 15. 8. 1980, KV mehanik, KV mehanik, prva zaposlitev
TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
 Stinek Janez, 1. 9. 1980, NK delavec, NK delavec
 Krenker Irma, 5. 9. 1980, KV delavka, KV delavka
 Stramec Danica, 8. 9. 1980, KV delavka, KV delavka, Kroj Vuzenica
 Pažek Silva, 8. 9. 1980, SS delavka, SS pripravnik, prva zaposlitev
 Štruc Drago, 19. 9. 1980, KV delavec, KV delavec, Železarna Ravne
TOZD GOSTINSTVO IN TURIZEM
 Gros Stefan, 1. 10. 1980, PK delavec, PK delavec, prva zaposlitev

ODŠLI IZ TOZD (september 1980)

Priimek in ime — Datum prenehanja dela — Profil pokl. po dej. izob. — Profil poklica po del. mestu — Organ. v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO MISLINJA

Krenker Karel, 1. 9. 1980, KV cestar, KV cestar, starostna upokojitev

TOZD GOZDARSTVO ČRNA

Pudgar Milan, 26. 9. 1980, K delavec, sekač, K delavec, invalidsko upokojen

TOZD ŽAGA MISLINJA

Krajnc Friderik, 31. 7. 1980, PK delavec, PK delavec, disciplinski ukrep

Hudovernik Bernard, 30. 8. 1980, PK delavec, PK delavec, Rek Velenje

Sovič Marija, 31. 8. 1980, PK delavec, PK delavec, upokojena

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH

Lekše Anton, 9. 9. 1980, SS les. tehnik, SS žagovodja, umrl

TOZD ŽAGA MUŠENIK

Strmšek Franc, 15. 9. 1980, NK delavec, PK delavec, Gorenje Muta

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

Mekužič Vlado, 15. 8. 1980, NK delavec, KV delavec, Stavbenik Prevalje

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

Krenker Branko, 6. 9. 1980, KV kmetovalec, PK pom. pri stroju, TUS Slov. Gradec

Leskovar Franja, 31. 8. 1980, PK delavka, PK pom. pri stroju, Slemenik Štefka

Šimič Dane, 8. 9. 1980, PK delavec, PK pom. pri stroju

TOZD STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE

Ramšak Janez, 22. 8. 1980, NK delavec, PK delavec, mizar. dela, Železarna Ravne

Pogač Jožefa, 15. 9. 1980, NK delavec, PK mizar. dela Mahner Zofija, 12. 9. 1980, NK delavec, PK mizar. dela

TOZD TOVARNA OKEN PODVELKA

Jesenik Daniel, 9. 9. 1980, NK delavec, PK delavec, TAM Maribor

Žižmond Daniel, 13. 8. 1980, NK delavec, PK delavec, ŽTP Maribor
 Lipuš Marjan, 16. 8. 1980, KV delavec, KV delavec, JNA Razpotnik Drago, 18. 7. 1980, NK delavec, PK delavec, disciplinski ukrep
 Horvat Bojan, 19. 8. 1980, NK delavec, PK delavec, disciplinski ukrep
 Pavlič Marjan, 22. 8. 1980, PK delavec, PK delavec, disciplinski ukrep
 Škrubej Zlatko, 17. 9. 1980, KV delavec, KV delavec, disciplinski ukrep
 Ladinek Bojan, 16. 7. 1980, SS delavec, VK delavec, JNA
TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
 Asani Behxet, 12. 9. 1980, NK delavec, PK delavec
 Čurič Stipe, 16. 9. 1980, NK delavec, PK delavec
TOZD TRANSPORT IN SERVISI SLOVENJ GRADEC
 Račnik Jurij, 21. 8. 1980, vajenec, vajenec, prekinitve vaj. pogodbe
 Terglav Leopold, 8. 9. 1980, KV voznik, KV voznik, policijska rehabilitacija
TOZD NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
 Kavnik Franc, 17. 8. 1980, NK delavec, NK delavec
 Moric Anton, 20. 9. 1980, NK delavec, NK delavec
 Vozič Drago, 12. 7. 1980, NK delavec, NK delavec
TOZD GOSTINSTVO IN TURIZEM SLOVENJ GRADEC
 Kamenšak Mirko, 1. 10. 1980, KV delavec, KV delavec
DELOVNA SKUPNOST ZA OPRAVLJANJE DEL SKUPNEGA POMENA SLOVENJ GRADEC
 Kralj Alojz, 31. 8. 1980, VS inž., arhitekt, Elektroprojekt Ljubljana
 Pogorevcnik Nada, 30. 9. 1980, VS dipl. pravnik, VS dipl. pravnik

GIBANJE DELAVCEV V MESECU SEPTEMBRU 1980

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
Gozdarstvo Slov. Gradec	43	4	47
Gozdarstvo Mislinja	57	4	61
Gozdarstvo Črna	141	12	153
Gozdarstvo Radlje	134	22	156
TOK Gozd. Slovenj Gradec	36	2	38
TOK Gozd. Radlje	34	5	39
TOK Gozd. Ravne	30	7	37
TOK Gozd. Dravograd	15	3	18
Žaga Mislinja	45	6	51
Žaga Otiški vrh	53	10	63
Žaga Mušenik	40	6	46
Žaga Vuhred	71	10	81
Tovarna povištva Prevalje	70	119	189
Tovarna povištva Pameče	166	191	357
Tovarna stavbnega povištva Radlje	73	24	97
Tovarna oken Podvelka	89	100	189
Tovarna ivernih plošč Otiški vrh	201	25	226
Gradnje Slovenj Gradec	78	7	85
Transport in servisi Slov. Gradec	131	14	145
Centralno les. skladišče Otiški vrh	39	5	44
Nova oprema	175	140	315
Del. skupnost za opravljanje del skupnega pomena	70	145	215
Gostinstvo in turizem Slov. Gradec	8	11+3v	19+3v
Blagovni promet Slovenj Gradec	60	54	114
SKUPAJ	1859	926	2785

Darinka Urbanc

lesna | slovenj gradec

gozdarstvo in
lesna industrija
r. o.
slovenj gradec

62380 Slovenj Gradec, Gosposvetska 4

telefon: 842-571
telegram: Lesna Slovenj Gradec
tele: TU Lesna 33165
p. p.: 70 in 72
tekoči račun: 51849 601-13523
SKK podružnica Slovenj Gradec

datum: 23. 9. 1980

vaš znak:

Zadeva: Dopis

In kaj je navsezadnje zadeva v tej zadevi?

POGOREVC

Nedelja je. Sama sem doma. Pred menoj je dnevnik, ki sem ga pisala 30. 8. 1944. leta. List za listom obračam in čitam spomine na preteklo vojno. Tako se mi pogled ustavi na strani, kjer je napisano, kako je 30. 8. 1944. leta gorela planina, ki ji pravimo Pogorevc. Razprostira se od Žerjava pa do Kristavca pod Uršljo goro. Vsem je znano, da so bile v Žerjavu med vojno močne nemške postojanke. Ker so se Nemci bali noči in partizanov, so ponoči z raketami razsvetljevali okolico.

Tudi tisti večer so švigale rakete v Pogorevcu. Mesec avgust pa je navadno suh in tudi to leto je bilo tako. Trava nad Žerjavom se je vnela in požar se je razširil naprej v gozd. Nihče takrat ni pomislil, da bi šel gasit. Dobre tri dni je ogenj uničeval gozd in dosegel svoj cilj. Gorelo je čisto v bližini koč, ki se imenuje Kristavec. Ravno tisti čas so zavznikova letala pripeljala našim partizanom municijo, orožje, sanitetni material in druge potrebščine. S padali so pomotoma spustili material na področje, kjer je gorelo. Partizani so takoj organizirali ljudi (kmeta Močivnika, Krpuha, Jorinovo Pavlo), da so rešili, kar so rešiti mogli. Nemci si ponoči niso upali nikamor. Ko so zjutraj odšli na kraj, kjer so zvečer videli padati pada, so lahko le še slišali, kako je pokala municija, ki je ostala v ognju. Mislili so, da je vse uničil ogenj, zato tudi niso iskali po kmetijah. Partizani so stvari, ki so jih rešili pred ognjem spravili na varno: nekaj k Simonu, nekaj pa so poskrili po gozdu.

Po tem dogodku je omenjeni gozd dobil ime Pogorevc. Še večkrat po tem je v Pogorevcu zagorelo, vendar najhuje je bil prizadet ravno 30. 8. 1944. leta, ko je pogorel ves gozd.

Sedaj ga čuvajo in negujejo naši gozdarji in prav je tako, saj je gozd naše bogastvo.

Štefka Melanšek

DEŽ

Dežuje ...

Tiho prihaja v dolino pomlad.
V svojem objemu te skriva pred mano.
Le zakaj potrebujejo te njeni sadovi,
ko moji cvetovi izginili bodo,
če tvoja ne poboža jih roka?

Pomlad, lepa kot dan,
ne jemlji mi sreče,
ne terjaj od njega še več,
saj sadove njegove imaš.

Na polju klečim v snegu,
a ti pobrala si še tega
in sedaj čakam tvojega daru,
da pomaga mi iz blata.

In vendar, kot sem padla,
pobrati morala sem sama se s teh tal,
živeti morala bom sama,
ljubiti sama v deževju tem ...

In vendar si rekel, da bo deževalo ...

Praper Suzana

Škrubej Zlatko iz Šmartna pri Slovenj Gradcu je bil brigadir mladinske delovne brigade Zdravko Čebular-Rade na »Partizanskem putu 80«. Obiskal je tudi »hišo cvetja« na Dedinjah in ob te priložnosti napisal pesem.

OBISK NA DEDINJAH

Včeraj so brigade vse,
na Dedinje gledat šle
grob junaka našega,
borca neumrljivega.

Tihi in molčeči smo,
mimo groba stopamo,
spomini nam vračajo,
živo sliko Titovo.

Čeprav on zdaj tam leži,
v naših srcih še živi
in živel bo vekomaj,
kot živel je on nekdanj.

V srcu kakor eden vsi
smo zakletvo dali si,
domovina takšna bo,
kot je on napravil jo.

Škrubej Zlatko

SPOMIN NA MATER

Mati, ljuba mati,
ki si me rodila,
me v zibelki zibala ...
in v solzah poljubila.

Pazila si name —
kot na cvet pomladi,
saj bil sem več ti,
kakor vsi sveta zakladi!

Poljubila si me v mraku,
skrivnostno in ljubeče.
To zna le mati, ki je polna sreče.

A prišel je trenutek, ko sem te zgubil!
O mama, ko bi te še videl, samo enkrat poljubil.
Poljubil bi te v mraku, skrivnostno in ljubeče,
ko bil sem tvoj otrok —
v mladosti poln sreče!

MOJE SMREKE

Le kaj bo z vami, kaj bo z vami,
mlado nasajene smreke
kadar smrt z rokami mi zatisne veke?

V ponos boste zanamcem,
ki bodo vas ljubili,
ko bodo v ranih jutrih
hlad vaš čutili.

Price bodo gnezda pletle,
bo sonce vas ljubilo,
ko že moje srce bo v grobu strohnelo.

Le rasite moje mlade smreke!
V ponos ste meni!
Moja mladost je z vami rastla.
kot vaša bila je krasna.

Viktor Levovnik

KRAJEVNI PRAZNIK RAZBOR 80'

Pozdravljam vas in ta prijazni kraj,
kjer smo se danes zbrali,
da po dolgih letih spet
si roké bi tu podali.

Tod mimo smo hodili v šolo,
tu skupaj se igrali
in na mladost nam bežno
so spomini lepi tu ostali.

Ko pa šoli smo odrasli,
vsak zase modrovali,
kaj iz nas bo v življenju,
kaj radi bi postali.

Za blagor domovine,
za osebno srečo
in za ljubezen neskaljeno
nam srce je koprnelo.

Mladost, najlepši čas življenja,
kako nam hitro ubeži,
zaveš se komaj, že pred tabo
življenja resen čas stoji.

Utihnili je mladostni spev,
usulo se je cvetje,
saj od takrat že minila so
tri dolga desetletja.

Kje sedaj živite
vrstniki mojih let?
Ali pot vodila vas je
kam v širni svet?

Razšli smo se na vse strani.
Kamor komu velelo je srce,
al' kot lastovke se radi vračamo
nazaj v ta lepi rojstni kraj.

Vsak za svoje zdaj živimo,
se tu več ne snidemo,
za denar in tiho srečo
venomer se pehamo.

Življenje pa teče svojo pot,
mladost se več ne bo vrnila,
na otroštvo srečno in veselo
pa le spomine lepe je pustila.

Mihaela Lenart

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka, brata in strica SMAGEJ Franca iz Mislinje se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje ter sočustvovali z nami.

Posebej se zahvaljujemo godbi in pevcem za zapete žalostinke, gospodu župniku za zaprete pogrebni obred, TOZD gozdarstvu Mislinja, Darinki TURJAK, govornikoma Ivanu GOLOBU in Veri PIRTOVSEK za izrečene besede ob odprtem grobu.

Zalujoči: žena Slavka,
otroci z družinami
ter ostalo sorodstvo

POSLOVILI SMO SE OD LEKŠE ANTONA

Zjutraj, dne 10. 9 1980 se še niso oglasili vsi delovni stroji, ko smo izvedeli žalostno resnico, da je preminil naš član kolektiva Lekše Tone. Obstali smo brez besed. Neizmerna bolečina je napolnila srca vseh, ki smo ga poznali in imeli radi.

Rodil se je 19. 1. 1933 v Šmartnem pri Slovenj Gradcu v kmečki družini. Narava ga je obdarila z mnogimi dobrimi lastnostmi. Vse probleme je reševal mirno, tudi svojo bolezen. Za to niti slutili nismo, tudi sam ne, da ji bo moral tako kmalu kloniti.

Dragi Tone, bil si sodelavec od ustanovitve TOZD pa vse do dne, ko te je usoda izvzela iz naših vrst. Nisi bil samo sodelavec, bil si prijatelj in svetovalec. Vsakemu si pomagal po svojih močeh, za to si bil izredno priljubljen med nami. Posebej sta izstopali tvoji življenjski vrline: delavnost in odnos do sodelavcev, katerim nisi bil nikdar pristranski. Za to so ti bile zaupane odgovornosti v vseh organih upravljanja. Bil si večkrat predsednik delavskega sveta, predsednik sindikata, predsednik gasilskega društva in sekretar OO ZK v TOZD. Nenadna smrt pa je prekinila marsikatero začeto delo na delovnem mestu in družinskem krogu. Vrzel, ki je nastala ob tvoji mnogo prerani smrti ni prizadela samo naš kolektiv, v katerem si delal in ustvarjal, temveč celotno LESNO, kateri si že od rane mladosti z marljivim delom prispeval svoj delež.

Skušali bomo nadaljevati tvoje delo, ki si ga opravljal vedno vestno in prizadevno.

Boleča je resnica, da ne boš več z nami reševal skupnih problemov ali se veselil delovnih uspehov.

V vseh nas, bo ostal nepozaben spomin na té, ki si še do nedavnega živel in delal z nami.

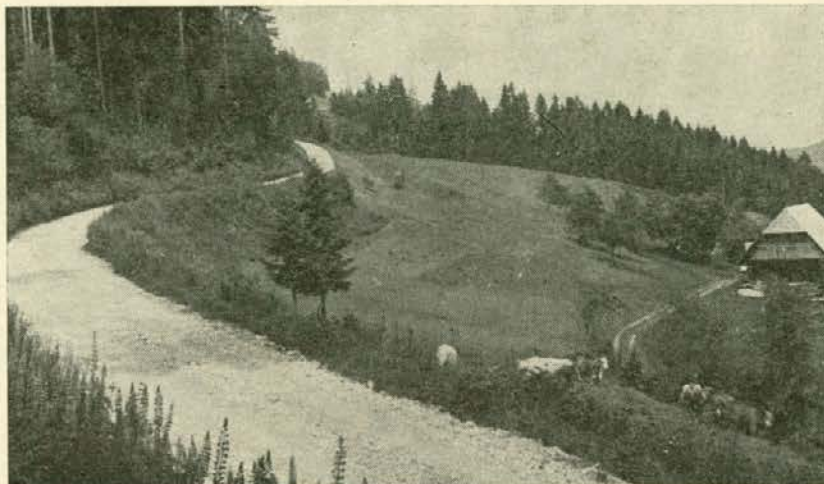
Tvoji soprogi, hčerki, sinovoma in ostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

Kolektiv TOZD Žaga Otiški vrh

CESTA KAŠPAR—ŠOLA PERNICE (kmetija ENCI)

Brežine so posejane z lupino. Ta jih utrjuje in lepša izgled, čebele pa najdejo tu svojo pašo. Ta cesta je bila letos v celoti gramozirana. Letos pa je bila tudi opravljena rekonstrukcija glavne ceste GORTINA—PERNICE, in sicer je bila razširjena za 1 m, obnovljeno odvodnjavanje in gramoziranje. Porabljenih je bilo preko 1,5 milijonov novih din. Sredstva je vložila SKIS Radlje na račun sredstev zbranih iz samoprispevkov, izglasovanih na referendumu 1976 leta. Ko bo rekonstrukcija končana, bo kombi vozil v šolo učence višjih razredov iz PERNIC v Vuzenico.

Tone MODIC

OGLED REKONSTRUIRANEGA OBRATA

Osnovna organizacija sindikata je v mesecu septembru organizirala za svoje delavce ogled rekonstruiranega obrata furniranih vratnih kril v tovarni pohištva Prevalje. Videli so lahko tudi novo kotlovnico s kompresorsko postajo, dnevno skladišče laka, sušilnice in skladišče gotovih izdelkov.

Kotlovnica je zgrajena po najmodernejših principih, saj je za proizvodnjo toplotne energije mogoče izkoristiti lastne lesne odpadke.

Z rekonstrukcijo obrata so v TP Prevalje odpravili ozka grla v proizvodnji z vpeljavo sodobne strojne opreme, težka fizična dela, zapleten in nevaren notranji transport in neekonomično manipulacijo obdelovancev med posameznimi fazami dela. Zamenjali so tudi vse neustrezne strojne in elektro instalacije.

I. R.

ŠPORT IN REKREACIJA

POROČENI SO ZMAGALI

Delavci TOZD žage Mislinja smo organizirali drugo povratno nogometno tekmo med poročenimi in neporočenimi. Poročeni so se za povratno srečanje intenzivno pripravljali, saj so iz prejšnjega srečanja v mesecu maju prinesli 0 točk, ker so katastrofalno izgubili kar s 7:3.

Že v prvih minutah igre se je pokazalo, da so bile priprave poročenih slabe. Igra je na moč spominjala na našo reprezentanco, ki je nastopala na olimpijskih igrah v Moskvi. Tako so neporočeni že v 3. minuti srečanja s hitrim protinapadom zmedli obrambo poročenih in s strahovitim zadetkom prikovali vratarja poročenih ob vratnico. Žoga je po čudnih okoliščinah našla pot v mrežo in rezultat je bil 1:0.

Vratar se sicer strela ni ustrašil, kar dokazuje, da je trdih udarcev vajen že doma. Po prvem zadetku neporočenih so se poročeni prelevili v prave bojvnike. Nevarno so ogrožali vrata nasprotnika in tako tudi uspeh ni izostal. Pri rezultatu 1:1 so se duhovi pomirili. Kmalu je bilo konec radosti za poročene, saj so prejeli še drugi gol. Ker pa so poročeni navajeni prejemati še vse kaj drugega kot gole, so rezultat takoj izenačili. Na odmor

so šli tako oboji dobro razpoloženi in s polno pričakovanja, kaj bo v drugem delu igre.

Počitek je bil kratek, vendar so si ga poročeni privoščili tudi v drugem delu igre, drugače si tudi ne moremo razlagati poteka dogodkov. Po hitrem postopku so dobili dva gola in z rezultatom 4:2 za poročene je bilo sobotnega spektakla v Mislinji konec.

Neporočeni so svojim nasprotnikom velikodušno odstopili pivo, ki so ga dobili za nagrado, da so si pogasili žejo in jezo. Iz zanesljivih virov se je izvedelo, da poročeni zopet trenirajo nekje v Mislinjskem grabnu, saj so tako skriti pred navijači.

Tako je tudi bolje za razvoj nogometa na TOZD in v Mislinji sploh.

OO sindikata
TOZD žaga Mislinja

SPORTNA NOVICA IZ TOVARNE IVERNIN PLOŠČ OTIŠKI VRH

Športniki tovarne ivernih plošč Otiški vrh so dne 30. avgusta 1980 organizirali odbojarski turnir. Prijavile so se ekipe TOZD Blagovni promet, Gradnje, Transport in servisi ter tovarna pohištva Prevalje.

Ekipe tovarne ivernih plošč Otiški vrh — v zasedbi PODOJSTERSEK Srečko, POPIČ Marjan, ZABUKOVEC Marjan, TROBEJ Emil, KOČEVAR Emil, VAUKMAN Zdravko, ŠMON Anton in MERCNIK Srečko je

premagala vse nasprotnike in zaslužno osvojila prvo mesto.

Drugo mesto je zasedla ekipa TOZD Blagovnega prometa in tretje mesto ekipe tovarne pohištva Prevalje.

Tekmovanje je bilo dobro pripravljeno, le vsi prisotni so bili mnenja, da je športna dejavnost v okviru delovne organizacije skoraj povsem zamrla. Vemo, da je leto stabilizacije, ampak ne bi je bilo treba tako strogo izvajati le na športnem področju.

H. Janše

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija n. o. — Ureja uredniški odbor: Vida Gerl, Ludvik Mori, Oto Pisnik, Hedvika Janše, Nada Černič, Marjan Čuješ, Vida Vrhnjak, Andrej Sertel, Ida Robnik — Glavni urednik: Andrej Sertel, odgovorna urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek, tehnični urednik: Bruno Znidaršič — Naklada 5100 izvodov — Klišjeji in tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška c. 14, 62000 Maribor, 1980

GASILSKO TEKMOVANJE

Industrijsko gasilsko društvo TP Pameče je pripravilo praktični preizkus znanja gasilskih enot v okviru DO, z namenom, da praktični preizkus znanja gasilskih enot dobi tisto vlogo, ki jo je pred leti imelo. Vemo, da je bila aktivnost in delovanje v delovni organizaciji dokaj uspešno. Zadnja leta pa je aktivnost zamrla. Ta skupna vaja je dokazala, da so gasilske ekipe dobro izurjene in pripravljene za boj »Z RDEČIM PETELINOM«. Vsekakor doseženi rezultati ne smejo uspavati nadaljnje delo. Društva morajo delovati in se še izpopolnjevati za svojo funkcijo in vlogo, ki jo ima v konceptu SLO in DS za zaščito ljudi in premoženja. V tem je bil tudi namen te skupne akcije, da se preveri znanje in utrdijo skupne vezi, ki nas vežejo v želji, da bi bilo skupnih akcij čim več.

Vso pohvalo zaslužijo sodniki in ostali, ki so karkoli pomagali, da je tekmovanje tako lepo uspelo. Skupne vaje se je udeležilo 11 gasilskih enot, od tega 2 ženske in 9 moških desetina.

Rezultati tekmovanja:

Ženske:

1. Tovarna pohištva Pameče
2. Tovarna oken Podvelka

Moški:

	točk
1. Tovarna pohištva Pameče (II. desetina)	41
2. Tovarna pohištva Pameče (I. desetina)	51
3. Žaga Mislinja	52
4. Žaga Mušenik	53
5. Žaga Vuhred	67
6. Tovarna pohištva Prevalje	70
7. Tovarna oken Radlje	71
8. Žaga Otiški vrh	78
9. Tovarna oken Podvelka	86

M. B.

Moška ekipa TP Pameče — I. desetina

Ženska ekipa Tovarne pohištva Pameče